

Møte tirsdag den 31. januar kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 38):

1. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2005 av 29. april 2005 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud (Innst. S. nr. 76 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 32 (2005-2006))

2. Interpellasjon fra representanten Svein Flåtten til finansministeren:

«Næringslivets rammebetingelser og konkurransedyktighet er avgjørende for den langsiktige finansieringen av velferdssamfunnet. Derfor la Bondevik II-regjeringen sterk vekt på generelle økonomiske virkemidler, særlig på en ansvarlig budsjettpolitikk som kunne gi en lavere rente. Den lave renten har virkningsfullt stimulert økonomien og har også bidratt til en mer konkurransedyktig kronekurs. Kombinert med skattelettelse, særlig til næringslivet, har denne politiske kurs gitt sterk økonomisk vekst, historisk høy sysselsetting og en ledighet som nå er på full fart nedover. I sin redegjørelse for Stortinget 10. november 2005 varsler finansministeren «en klar ny kurs for (...) en offensiv næringspolitikk».

Hvilke konkrete endringer innebærer denne «nye kurs» i forhold til Bondevik II-regjeringens politikk, og hva er de faglige vurderinger og dokumentasjon av de aktuelle endringenes virkninger for næringslivets verdiskaping?»

3. Interpellasjon fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og likestillingsministeren:

«Det er 750 000 aleneboende i Norge, mer enn 1/3 av alle husstander. Selv om aleneboende har ulike levekår, utgjør de en ensartet gruppe i den forstand at de lever alene med én inntekt. Mange av de aleneboende sliter med å komme inn på boligmarkedet og kommer i snitt dårligere ut økonomisk enn de som bor sammen med noen. Noe av grunnen til det er at utgifter som kommunale avgifter og strøm er husstandsavhengig, ikke forbruksavhengig. Regjeringen Bondevik II varslet at det skulle komme en stortingsmelding om singelpolitikk våren 2006, for å kartlegge de aleneboendes livssituasjon og vurdere tiltak knyttet til bokostnader, kommunale avgifter og endringer i skattesystemet.

Hva vil statsråden gjøre for at samfunnet skal ivareta de aleneboende på en bedre måte?»

4. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Thor Haakon Knudsen*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere lagtingspresident Thor Haakon Knudsen er gått bort, 78 år gammel.

Han var født 30. mai 1927 i Tønsberg. Han tok examen artium i 1947, etterfulgt av militærtjeneste i Tysklandsbrigaden. Allerede før militærtjenesten hadde han begynt som journalistelev i Tønsbergs Blad, hvor han var til 1956, da han begynte i Høyres Pressebyrå. Han var redaksjonssekretær i Høyres Pressebyrå 1958–68 og politisk redaktør samme sted fra 1968 til 1970. I 1970 ble han ansatt som redaktør i Sandefjords Blad. I perioden 1970–71 var Thor Knudsen permittert fra avisen mens han var statssekretær i Forsvarsdepartementet.

Gjennom 12 år representerte Thor Knudsen Vestfold på Stortinget, valgt av Høyre. Han ble første gang valgt ved stortingsvalget i 1977 og satt frem til stortingsvalget i 1989. I åtte år – fra 1981 til 1989 – var Thor Knudsen medlem av Stortingets presidentskap, som president i Lagtinget.

På Stortinget kom Thor Knudsen først og fremst til å engasjere seg i forsvars- og sikkerhetspolitikken – saksområder som i 1970- og 1980-årene, midt under den kalde krigen, var blant de helt sentrale i den politiske debatt både i og utenfor Stortinget. Thor Knudsen var gjennom alle sine år på Stortinget medlem av forsvarskomiteen, hvor han i to perioder var nestleder, og av den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite. Han deltok også i NATOs parlamentarikerforsamling og var i årene 1985–89 leder av Stortingets delegasjon til denne forsamlingen. Han var medlem av Høyres gruppestyre fra 1981 til 1989 og var i samme periode medlem av Høyres sentralstyre. Fra 1983 var han medlem av Høyres Europapolitiske utvalg.

Også utenfor Stortinget engasjerte Thor Knudsen seg sterkt i forsvars- og sikkerhetspolitikk. Han var styremedlem i Folk og Forsvar i en årrekke og formann fra 1980. Han var styremedlem i Den norske Atlanterhavskomite i flere år. Hans viktigste arena utenfor Stortinget var kanskje allikevel Norges Forsvarsforening, hvor han var aktiv både lokalt og sentralt. Thor Knudsen var president i Norges Forsvarsforening i årene 1989–95.

Thor Knudsen stod solid forankret i Høyres verdikonservative tradisjon. Han hadde alltid sitt partis ve og vel for øye, men enda høyere stod det ansvaret han følte for å bidra sitt til Norges frihet og selvstendighet. Han opplevde okkupasjonsårene som ung, og det var nok den sterkeste drivkraften bak hans alltid glødende engasjement for forsvars-saken og for samarbeidet med Norges vestlige allierte.

Det var lett å like Thor Knudsen. Han var en omgjengelig mann – alltid med et smil og en lun replikk. Høyres leder, Erna Solberg, karakteriserte i sin nekrolog Thor Knudsen som en «politikkers gentleman», og det er en karakteristikk alle vi som hadde gleden av å kjenne Thor Knudsen i Stortinget, lett kan slutte oss til.

Vi minnes Thor Haakon Knudsen for hans virke i Stortinget og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representantene Anne Margrethe Larsen, Per Olaf Lundteigen, Olav Gunnar Ballo, Britt Hild-

eng og Hans Olav Syversen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Åsa Elvik fra og med 31. januar og inntil videre
- fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Rune J. Skjælaaen fra og med 1. februar og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Hordaland fylke: Sigrid Brattabø Handegard
For Nordland fylke: Geir-Ketil Hansen

Presidenten: Geir-Ketil Hansen er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Per Ove Width. – Andre forslag foreligger ikke, og Per Ove Width anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Statsråd Kristin Halvorsen overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Torbjørn Hansen vil fremsette et privat forslag.

Torbjørn Hansen (H) [10:09:06]: Jeg vil på vegne av representantene Trond Helleland, Petter Løvik, Øyvind Halleraker, Jan Tore Sanner og meg selv fremme forslag om å pålegge flyselskapene å offentliggjøre kanselleringsinformasjon og andre tiltak som kan bedre konkurranseforholdene og passasjerrettighetene i norsk luftfart.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten vil fremsette et privat forslag.

Svein Flåtten (H) [10:09:41]: På vegne av representantene Jan Tore Sanner, Peter Skovholt Gitmark, Gunnar Gundersen og meg selv har jeg gleden av å fremlegge et forslag om at det ved klager på ligningstakster for annen fast eiendom legges til grunn den samme behandling som nå gjelder for boliger og fritidsboliger.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2005 av

29. april 2005 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud (Innst. S. nr. 76 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 32 (2005-2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1160)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Svein Flåtten til finansministeren:

«Næringslivets rammebetingelser og konkurranse-dyktighet er avgjørende for den langsiktige finansieringen av velferdssamfunnet. Derfor la Bondevik II-regjeringen sterk vekt på generelle økonomiske virkemidler, særlig på en ansvarlig budsjettpolitikk som kunne gi en lave-re rente. Den lave renten har virkningsfullt stimulert økonomien og har også bidratt til en mer konkurranse-dyktig kronkurs. Kombinert med skattelettelser, særlig til næringslivet, har denne politiske kurs gitt sterk økonomisk vekst, historisk høy sysselsetting og en ledighet som nå er på full fart nedover. I sin redegjørelse for Stortinget 10. november 2005 varsler finansministeren «en klar ny kurs for (...) en offensiv næringspolitikk».

Hvilke konkrete endringer innebærer denne «nye kurs» i forhold til Bondevik II-regjeringens politikk, og hva er de faglige vurderinger og dokumentasjon av de aktuelle endringenes virkninger for næringslivets verdiskaping?»

Svein Flåtten (H) [10:12:00]: De økonomiske virkemidler for den langsiktige finansiering av velferdsstaten er sentral for enhver regjering. Når den rød-grønne regjering klart markerer ny kurs i bruk av virkemidler som har virket godt og har gitt gode resultater, er det grunn til å stoppe opp og stille spørsmål.

For Høyres del er en videre utbygging og sikring av velferdssamfunnet på alle områder viktig. Den oppfatningen deler vi antagelig med alle partier. Vi ønsker også at stadig flere må få disponere mer av sin egen inntekt til å gjøre mer av det som betyr mest for hver enkelt i livet, kort sagt: at økonomi og valgfrihet til den enkelte familie og det enkelte individ må trygges og bli romsligere. Men felles for alle disse ønskene om forbedrede muligheter i fremtidens velferdssamfunn er at de forutsetter nye arbeidsplasser, økt verdiskaping og økt økonomisk vekst. Hvordan sikrer man så denne økonomiske veksten? Og har den resept som nå har vært brukt av den forrige regjering, gitt de ønskede resultater, eller er det behov for den kursendring statsråden og andre har proklamert?

Det er bred enighet i denne sal om at det offentlige skal finansiere skole, omsorg og et godt helsevesen – og også at det har betydning for den økonomiske veksten. Det er faktisk ikke slik, som opposisjonen ofte prøvde å fremstille det i forrige stortingsperiode, at særlig Høyre gikk inn for å rasere velferdsstaten. Det ble den gang faktisk satt rekord i offentlig pengebruk. Det i seg selv er ikke noe mål, men når sentrale velferdstilbud bygges ut og sikres, er det bra for brukerne, og det betyr også noe for den øko-

nomiske veksten. Men, og det er et stort men: Det må være en ansvarlig finansiering som ikke kveler privat sektor.

Etter retorikken i valgkampen er det ingen tvil om at dagens regjering mener at offentlig sektor er det viktigste for å stimulere økonomisk vekst. Næringsminister Eriksen sier i Dagens Næringsliv 25. januar:

«Norges konkurransefortrinn vil aldri ligge i et lavt skatte- og avgiftsnivå, men derimot i alle de goder som følger med en godt utviklet offentlig sektor.»

Spørsmålet blir da om dagens rød-grønne regjering levner noe rom for privat sektor, og om det sivile samfunn skal utvikle seg og bidra til nettopp den økonomiske veksten som skal skape godene, eller om det skal skapes av offentlig forbruk i seg selv.

Hva er så bakteppet for den varslede «aktive» og den «nye kursen» i nærings- og finanspolitikken? Stoltenberg I-regjeringen etterlot seg en økonomi som ikke var i stand til på sikt å gi det nødvendige grunnlag for å sikre vårt velferdssamfunn. Sentralbanksjefen karakteriserte situasjonen – på sin lakoniske måte – i sin årstale vinteren 2002 med å si at økonomien er i ulage. Og det var den. Næringslivet og arbeidsmarkedet slet med særnorske kostnadsutfordringer. Lønningene hadde siden slutten av 1990-tallet steget langt mer i Norge enn hos våre konkurrentland, renten var følgelig langt høyere og kronekursen for sterk. For å sette tall på det: I annet halvår av 2001 steg den registrerte ledigheten med bortimot tusen personer pr. måned. Det står i klar kontrast til situasjonen under Bondevik II-regjeringen, som forlot regjeringskontorene i 2005, da ledigheten sank med ca. 1 600 personer pr. måned.

Det er liten tvil om at finansminister Halvorsen hadde helt rett – ja, hun visste kanskje ikke hvor rett hun hadde – da hun ved fremleggelsen av tilleggsproposisjonen i november etter valget sa følgende:

«Norsk økonomi er solid. Vi forventer solid økonomisk vekst neste år, god vekst i sysselsettingen og nedgang i arbeidsløsheten.»

Tall fra SSB senest i går viser at sysselsettingen og eksporten i industrien øker. Det ser bedre ut enn på mange år. Resultatene for bedriftene er sterkt forbedret, og – det viktigste – skatteinntektene er økende.

At Bondevik II-regjeringens politikk har virket, er det liten tvil om. Den har virket raskt, målt i makroøkonomiske tidsakser. Det er verdt å huske på at det tok syv år før arbeidsledigheten begynte å falle under forrige konjunkturedgang, som var fra slutten av 1980-tallet til begynnelsen av 1990-tallet.

Den avgåtte regjeringen tar i sin beskjedenhet selvsagt ikke all ære for at Norge går bra. En liten og åpen økonomi påvirkes alltid av internasjonale konjunkturer, og veksten internasjonalt har i de senere år bidratt positivt. Men disse konjunkturer påvirker i alle land. Det må være andre årsaker til at arbeidsmarkedet og økonomien har utviklet seg positivt i Norge, mens det har vært negativ utvikling i f.eks. Sverige og Tyskland. Dette er land som har basert seg på nettopp den «sosialdemokratiske medisinen». Vi kjenner f.eks. til ledighetstallene i disse landene.

Hva i Bondevik II-regjeringens politikk var det så som skapte optimismen og veksten i arbeidsmarkedet og i næringslivet? Det er kanskje ikke noen stor hemmelighet at Bondevik II-regjeringens politikk gikk ut på å bruke store deler av veksten til å trygge og styrke offentlige tjenester, balansert opp mot at en del av veksten ble brukt til å styrke rammebetingelsene for næringslivet gjennom skattelettelser. På den måten styrket man det fremtidige grunnlaget for velferd og velstand. Jeg tror det er nettopp denne balansen som har gitt de gode resultatene vi nå ser.

I motstrid til det bildet venstresiden prøvde å male i en lang valgkamp, ble en betydelig del av veksten faktisk brukt til å trygge og styrke de sentrale oppgavene i velferdsstaten. Grovt regnet var realveksten i velferd over statsbudsjettet på 50 milliarder kr i forrige stortingsperiode, mens skattelettelsene utgjorde mindre enn halvparten. Det betyr at det også ble brukt veldig mye penger for å trygge velferden og velstanden i fremtiden, ved at man stimulerte norsk næringsliv ytterligere. Vi ser nå at dette virker.

Når dagens regjering nå sier at den ensidig vil prioritere offentlig sektor, vil det i all hovedsak virke inn på veksten på lang sikt. Kostnadene av den ensidige prioriteringen av offentlig sektor, herunder nesten 11 milliarder kr i skatteøkninger i forhold til Bondevik II-regjeringens forslag, vil slå raskt og direkte inn. Finansministeren har jo selv sagt i et svar til komiteen at skattelettelser virker mindre ekspansivt på økonomien enn økt forbruk i offentlig sektor.

Produktivitetsveksten er gjennomgående klart større i privat sektor enn i offentlig sektor. Det gir således en politikk der man satser balansert på både privat sektor og offentlig sektor, slik Bondevik II-regjeringen gjorde, og som over tid gir en større vekst enn ved å satse mest på offentlig sektor.

Vi ser nå at vi har en vekst uten fall i ledigheten, noe som er bedre enn i andre land i Europa som vi kan sammenligne oss med. Med tanke på forutsigbarheten for norsk næringsliv er det derfor nå viktig å få vite hva finansministerens krav om «en klar ny kurs for (...) en offensiv næringspolitikk» – som det heter – innebærer. Foreløpig er det vanskelig å få øye på hva det er. Senest har finansministeren kommet ned fra høyfjellet og proklamert at ansvarligheten i bruken av oljepenger og stramheten i finans- og budsjettpolitikken ikke vil bli endret, at det faktisk skal brukes mindre oljepenger enn tidligere. Det er bra og antakeligvis riktig, for alle Bondevik II-regjeringens virkemidler slår nå inn for fullt, og det vil være behov for å forlenge den gode situasjonen så langt man kan.

Høyre er fornøyd med dette. Hvorvidt finansministerens egne blir like glade når budskapet manifesterer seg senere i et stramt budsjettforslag, gjenstår å se.

Allikevel ble det under valgkampen og etter valget skapt en usikkerhet i norsk næringsliv ved at man i retorikken bombastisk fastslo at store endringer skal komme. Men handlingen er uklar. Det er dette denne interpellasjonen gjelder: å få klarlagt hva endringen er. Vi vet at det vil komme skatteøkninger som vil gjøre det vanskelig med

hensyn til den fremtidige verdiskapingen, men utover det hører man lite.

En enda mer aktiv næringspolitikk vil også kreve økt tilgang på ressurser. Den viktigste ressursen vet vi hva er. Det er arbeidskraft. SSB melder nå om mangel på kvalifisert arbeidskraft. Det gjør også mange enkeltbedrifter rundt om i landet. Regjeringen svarer med bevilgninger til flere tiltaksplasser i sitt budsjett. Når den nye regjeringen ønsker flere ansatte i offentlig sektor, og det allerede er knapphet på arbeidskraft i næringslivet, vil næringslivets tilgang på arbeidskraft enten bli mindre eller dyrere. Hvis det er dette, sammen med skatteøkninger for næringslivet, mindre konkurranse og flere statlige oppkjøp av bedrifter, som er aktiv næringspolitikk og ny kurs, er det grunn til stor bekymring når det gjelder den private verdiskapingen, som må ligge i bunnen.

Finansministeren har, forbilledlig nok, gjentatte ganger ønsket dialog og det man har kalt en såkalt ydmyk tilnærming til Stortinget om viktige saker. Ingen sak kan være viktigere enn landets verdiskaping og betingelsene for næringslivet. Jeg ser derfor frem til en klargjøring, forhåpentligvis, av hva hun tenker å endre når det gjelder finansielle virkemidler, og hva den mer aktive næringspolitikken egentlig innebærer av virkemiddelbruk i dagens situasjon. Eller la meg heller si det slik: Jeg håper på en klargjøring i forhold til at det kanskje blir mindre aktivitet – ut fra de usammenhengende utspillene man har fått fra enkeltstatsråder.

Den næringspolitikken som har vært ført, har virket mer enn godt, og fallhøyden ved endringer vil være betydelig.

Jeg håper at man på bakgrunn av de gode resultatene vi nå ser, vil innse at næringslivet må ha generell stimulans fremfor selektiv støtte til svake bedrifter, og at Regjeringen, kanskje særlig SV, vil komme ut av den tvangstrøyen av «løfter» om skatteøkninger for bedrifter og arbeidsplasser. Det er jo dette som på sikt vil sette velferden i fare, særlig når man ser hvordan denne blandingen har virket.

Vi fra Høyre – og sannsynligvis også den øvrige borgerlige fløy – vil støtte en slik politikk fra finansministeren. Det kan særlig være av interesse for finansministeren hvis det skulle bli problemer med å skaffe tilstrekkelig oppslutning, enten i Regjeringen eller – for den saks skyld – innad i eget parti.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:22:25]: Før jeg går inn på Regjeringens politikk, vil jeg kort kommentere stortingsrepresentant Flåtten's beskrivelse av utviklingen i norsk økonomi.

Alle kan se at aktiviteten er høy. Sysselsettingen øker, og arbeidsledigheten går ned, og det er veldig gledelig. Drivkreftene bak oppgangen i økonomien er imidlertid flere og mer sammensatte enn det man får inntrykk av i Flåtten's interpellasjon. Veksten i verdensøkonomien har historisk sett vært meget sterk. Dette har gitt impulser til vekst i fastlandsøkonomien og bidratt til at oppgangen i norsk økonomi gradvis er blitt bredt basert. Kraftig prisvekst på norske eksportvarer har bidratt til god lønnsom-

het i fastlandsbedriftene. Oljeinvesteringene har vært på et høyt nivå, godt hjulpet av høye oljepriser. Lave priser på importerte vare, bl.a. fra Kina, har bidratt til lav prisstigning. Sammen med lave renter internasjonalt har den lave prisveksten gitt et lavt rentenivå også i Norge. Sammen med en markert økning i inntekt og formue har lav rente bidratt til høy etterspørsel fra husholdningene. Dette har fortsatt og til dels forsterket seg etter regjeringsskiftet. Når Flåtten er så fornøyd med Bondevik II-regjeringen, kan han faktisk også tillate seg å være ganske fornøyd med den rød-grønne regjeringen. Men først og fremst må vi være klar over hvor heldige vi er på grunn av en gunstig utvikling i verdensøkonomien, som Norge tjener mer på enn de fleste andre land.

Utgangspunktet for Regjeringens politikk er følgende erkjennelse:

Norge kan ikke konkurrere med Kina om lavest mulig pris på produksjon av varer. Norge kan ikke konkurrere med India om lavest mulig pris på produksjon av tjenester. Vi må satse på kunnskap, utvikling og omstilling. Det stiller store krav til norsk næringsliv, og det stiller store krav til oss som norske myndigheter. Den viktigste forandringen som norsk næringsliv vil merke etter regjeringsskiftet, er at vår regjering aktivt og offensivt vil utvikle den nordiske velferdsmodellen videre:

- Vi har et relativt høyt skattenivå i forhold til mange andre land, men så får vi også mye igjen for å betale skatt, som andre må betale gjennom private forsikringer.
- Vi har universelle velferdsordninger og en sterk og omstillingsdyktig offentlig sektor, men den kan bli bedre.
- Vi har et samarbeid med partene i arbeidslivet og en aktiv arbeidsmarkedspolitikk som har bidratt til styrket konkurransevne, en god reallønnsutvikling og et mer fleksibelt arbeidsmarked enn i mange europeiske land.
- Vi har omstillingsdyktighet og en produktivtvekst for Fastlands-Norge på 3,4 pst. i perioden 1990–2004. Hvis vi sammenligner det med produktivtveksten i USA, som også har høy produktivtvekst, slår vi dem meget klart. Der har produktivtveksten vært 2,1 pst. Den nordiske velferdsmodellen fordeler rettferdig, er også effektiv og et meget godt utgangspunkt for å drive virksomhet.

For at vi skal kunne videreutvikle denne politikken, må den inneholde følgende seks punkter:

Punkt 1:

Vi vet at veksten i fastlandsøkonomien er avgjørende for utviklingen av velferden i Norge. Det bidraget som petroleumsinntektene kan gi, er lite sammenliknet med verdiskapingen i fastlandsøkonomien. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme bærekraftig verdiskaping og god utnytting av ressurser i både privat og offentlig sektor. Effektiv ressursbruk i privat sektor kan fremmes gjennom virksom konkurranse og gode reguleringer. Regjeringen vil forbedre, fornye og omstille offentlig virksomhet i samarbeid med de ansatte, slik at tjenestene kan tilpasses ulike behov. Regjeringens

mål er at virkemidlene i den økonomiske politikken sammen skal legge grunnlag for høy sysselsetting og et omstillingsdyktig næringsliv.

Punkt 2:

Regjeringen legger handlingsregelen for bruk av petroleumsinntekter til grunn for budsjettpolitikken. Handlingsregelen er kjent i denne sal. Den sier at petroleumsinntektene skal fases gradvis inn i økonomien, om lag i takt med forventet realavkastning i Statens pensjonsfond – Utland, anslått til 4 pst. Slik vil bruken av petroleumsinntekter øke gradvis til et nivå som kan opprettholdes over tid.

Hensynet til en stabil økonomisk utvikling er tillagt stor vekt i retningslinjene for budsjettpolitikken:

- Gjennom kapitaloppbygging i Statens pensjonsfond og handlingsregelen skjermes statsbudsjettet for svingninger i petroleumsutvinning og petroleumspriser.
- En gradvis innfasing i bruken av petroleumsinntektene til et opprettholdbart nivå reduserer faren for store og brå omstillinger mellom konkurranseutsatte og skjermede næringer. En for stor utpressing av konkurranseutsatt sektor omtales ofte som «hollandsk syke».
- Samtidig er det viktig å understreke at det er konjunktursituasjonen i norsk økonomi som til sjuende og sist avgjør fra år til år hvor nær 4 pst.-regelen vi skal ligge – både over og under. Denne delen av handlingsregelen tror jeg kanskje har vært underkommunisert i mange av de politiske debattene.

Dette betyr i sum at budsjettpolitikken skal bidra til stabilitet i norsk økonomi. Det er ikke minst viktig for næringslivet.

Punkt 3:

Handlingsregelen bidrar samtidig til å forankre forventningene i valutamarkedet gjennom å skape forutsigbarhet om innfasing av petroleumsinntektene i norsk økonomi. Slik legges det til rette for å unngå unødige utslag i kronekursen og dermed i lønnsomheten i konkurranseutsatte bedrifter. Mange av disse bedriftene har stor betydning for sysselsetting i distriktene.

Budsjettpolitikken og pengepolitikken må virke sammen for å bidra til en stabil utvikling i etterspørsel og produksjon. Samtidig med at handlingsregelen ble introdusert i 2001, ble det også introdusert nye retningslinjer for pengepolitikken. På kort og mellomlang sikt må Norges Banks rentesetting veie hensynet til lav og stabil inflasjon opp mot hensynet til stabilitet i produksjon og sysselsetting. Det betyr at også pengepolitikken har en klar rolle i å stabilisere den økonomiske utviklingen.

Punkt 4:

Regjeringen legger vekt på å fremme et inkluderende arbeidsliv og høy yrkesdeltakelse. En viktig forutsetning for vekst er god tilgang på arbeidskraft og et fungerende arbeidsmarked. Sysselsettingspolitikken må motvirke utstøting fra arbeidslivet, og skattesystemet og stønadsordningene må utformes slik at det lønner seg for den enkelte å jobbe. Sterk avgang fra arbeidslivet til ulike helsere-

terte trygdeordninger er urovekkende, spesielt i lys av den demografiske utviklingen.

Regjeringen er som kjent i ferd med å utrede hvordan virkemidlene i sysselsettingspolitikken kan bidra til tilbakeføring til arbeidslivet av personer som mottar ulike trygdeytelser, og å hindre utstøting fra arbeidslivet. I den forbindelse vil vi også se på utstøtingsmekanismer som oppstår i forbindelse med omstillinger og nedleggelse.

Regjeringen vil invitere til et tettere inntektspolitisk samarbeid med partene i arbeidslivet. Det er en viktig og klar kursendring i forhold til den forrige regjering.

Punkt 5:

Regjeringen legger stor vekt på stabilitet og forutsigbarhet i skattepolitikken. Vi har fulgt opp hovedelementene i skattereformen, men samtidig er fordelingsprofilen i skattereformen vesentlig forbedret sammenlignet med Bondevik II-regjeringens forslag.

Regjeringens politikk er at vi skal tilbake til skattenivået fra 2004. Deretter skal næringslivet vite at skattepolitikken ligger rimelig fast, og at det ikke er store overraskelser i vente.

Punkt 6:

Regjeringen har store ambisjoner om å utvikle den norske velferdsmodellen videre, og jeg er helt uenig med interpellant Flåtten i hans beskrivelse av hva som er balanse i norsk økonomi. Det som denne regjeringen overtok, var en økonomisk prioritering som var i sterk ubalanse, fordi veksten i den private delen av økonomien var så sterk, mens veksten i den offentlige delen av økonomien var så svak at alle kunne se den standardforskjellen det var i det som vi faktisk mener er viktigst, både omsorg, utdanning og kunnskap – alle disse områdene som skal til for at den nordiske velferdsmodellen er i balanse. Det er et klart mål for oss å styrke den delen av norsk økonomi. Det er også god næringspolitikk. Full barnehagedekning og lave priser er god næringspolitikk. Det betyr at det problemet Flåtten beskrev med hensyn til tilgangen på kvalifisert arbeidskraft, blir mindre hvis dette fungerer. En systematisk satsing på skole, utdanning og forskning i offentlig regi er også viktig for at alle skal kunne utvikle evnene sine, og for at næringslivet skal kunne få kompetent arbeidskraft. Og det er viktig at dette er tilgjengelig for alle, ikke bare for dem som har penger.

Når vi ønsker at Norge skal bli et miljøpolitisk foregangsland, er det god næringspolitikk. Det ligger veldig store muligheter for næringslivet i ny teknologiutvikling i kombinasjon med miljø. Når vi satser på samferdselspolitikk, er det god næringspolitikk (presidenten klubber). Når vi satser på at det offentlige eierskapet i norsk næringsliv skal brukes offentlig (presidenten klubber igjen), sikres kapitalinngang og også fremme samfunnsansvar og god forretningsskikk, er det god næringspolitikk.

Tusen hjertelig takk!

Svein Flåtten (H) [10:33:16]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg takker også for at vi har fått muligheten til her i dag å diskutere et så viktig tema som næringslivets rammebetingelser og fremtiden for velferdssamfunnet.

Jeg har lyst til å gripe fatt i én ting som statsråden sa innledningsvis, nemlig at vi skal være fornøyd med at vi er så heldige. Jeg tror at vi skal være veldig forsiktig med bare å være fornøyd med at vi er heldige. Jeg tror at vi må gjøre noe for at hellet skal fortsette. Hvis man lener seg til at man er heldig og til at det er en vekst i verdensøkonomien, og at konjunktorene er gode, uten å se på hva man spesielt må gjøre i sitt eget land, tror jeg vi er på ville veier. Det var jo nettopp det den forrige regjeringen gjorde: Man brukte skattepolitikken, og man brukte andre midler. Og når statsråden sier at når jeg var så fornøyd med Bondevik II-regjeringen, burde jeg også være fornøyd med den rød-grønne regjeringen, for det går jo fortsatt så utmerket, må jeg si: Ja, selvfølgelig gjør det det. Det er jo ikke bare å knipse med fingrene i makroøkonomiske sammenhenger. Det tar tid. Jeg sa jo nettopp i mitt innlegg at under den forrige nedgangskonjunktur tok det syv år før man begynte å få bukt med ledigheten. Og vi advarer mot å lene seg mot nettopp dette med konjunktorene.

Så henviste statsråden til oljeinvesteringene og sa at de bidrar til å hjelpe til. Ja, det har de gjort, men her var også den forrige regjeringen aktiv. I revidert nasjonalbudsjett for 2004 foreslo vi en mengde tiltak som skulle bedre aktiviteten. Og jeg tror at statsråden ved sitt besøk på Oslo Børs i går kanskje ble fortalt at det var kommet en mengde nye oljeselskaper på børsen. Det er mange små selskaper som er på norsk sokkel, og som bidrar til at vi får et større mangfold, en større aktivitet og på sikt en større verdiskaping.

Så bet jeg meg også merke i at statsråden sa at man aktivt og offensivt skal utvikle den nordiske velferdsmodellen, og det er helt utmerket. Men hun sa også at det betyr at vi må ha større inntekter, og det betyr at skattene kommer til å øke. Det eneste jeg har oppfattet i dag av den nye aktive næringspolitikken så langt, er at skatteøkninger kan vi være rimelig sikre på – det visste vi fra før. Det som er usikkerheten, og som jeg synes at næringslivet mer konkret bør få vite, er størrelsen på disse, om de kanskje blir enda større enn det man har sagt, at man skal tilbake til 2004-nivået, særlig når statsråden nå er så omhyggelig med å være minst like ansvarlig som sin forgjenger i Finansdepartementet.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:36:54]: Jeg sa ikke at vi skulle lene oss tilbake og være fornøyd med at vi tjente så mye på gode internasjonale konjunkturer. Jeg sa at Flåtten burde være fornøyd med den rød-grønne regjeringen, som hadde klart å vise til så gode resultater på så kort tid. Og så sa jeg at vi i den situasjonen vi nå er i, skal være klar over hvordan vi er meget gunstig plassert i forhold til veldig mange andre land, fordi vi importerer stadig flere og billigere varer samtidig som vi får gode priser på våre eksportvarer, både på olje og på andre eksportprodukter. Det gir oss en dobbel Kina-effekt. De etterspør mange av våre eksportprodukter. Derfor er prisen høy. De produserer varer til lav pris. Derfor er prisen på importerte varer lav. Det er klart at det er en gunstig situasjon for oss nå, men det betyr ikke at vi skal lene oss tilbake på noe vis. Det betyr bare at vi må sørge for at det vi bidrar med

både næringsutviklingsmessig og ellers, til enhver tid må være topp kompetent og alltid i forkant, fordi det er på disse områdene vi kommer til å konkurrere framover.

Jeg tror at mange representanter fra Høyre dessverre faller for fristelsen til å høre det de ønsker å høre når man snakker om skatt. Det denne regjeringen har sagt, er at vi skal tilbake til skattenivået for 2004. Det er i underkant av 2 milliarder kr i skatteskjerpelser, og deretter skal vi holde det skattenivået framover. Det er viktig for norsk næringsliv å vite at de rammebetingelsene ligger rimelig fast. På samme måte som vi vet at vi ikke kan konkurrere på lavest mulig pris, kommer vi heller ikke til å delta i noen skattedumping. Tvert imot tror vi ut fra den nordiske velferdsmodellen at en situasjon hvor man finansierer viktige satsingsområder i fellesskap, er gunstig både for rettferdig fordeling og for næringsutvikling. Vi kan bevise det, for tallene for produktivitetsvekst vi kan sammenlikne med USA og ellers – viser at Norge ligger meget høyt, så dette har vært vellykket. Det gir rom for å få til den styrkingen av skole- og utdanningssystemet og innsatsen i forskning og utvikling som vi vet er helt nødvendig, men også for politiske prosjekter som vil ha stor betydning for næringslivet.

Vi skal nå bygge CO₂-fritt gasskraftverk. Det krever en teknologiutvikling som kan ha betydning ikke bare for Norge og framtidige gasskraftverk i Norge, men også for CO₂-rensing i veldig mange andre land. Får vi til dette effektivt både teknologisk og på kostnadssiden, har staten gjennom en politisk beslutning vært med på å utvikle et næringspolitisk satsingsområde. Det samme gjelder for ny fornybar energi, og det samme vil gjelde i forhold til de investeringene vi gjør i infrastrukturen. Dette er en meget offensiv satsing på at vi skal klare balansegangen mellom å ha en effektiv offentlig sektor, som satser på den infrastrukturen som er viktigst, og å legge til rette for en næringsutvikling som i samspillet med den offentlige sektoren gjør at Norge fortsetter å være i tet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [10:40:29]: Det blir et dristig løp når Høyre i denne sal prøver å framstille alt som så rosenrødt under den forrige regjeringen. Var det ikke slik at ledigheten økte kraftig fra den forrige regjeringen tiltrådte og til den gikk av? Var det ikke slik at det var rundt 100 000 flere som ble stilt utenfor det ordinære arbeidsmarkedet under den forrige regjeringsperioden? Var det ikke slik at det ble 25 000 færre industriarbeidsplasser under den forrige regjeringen? Ja, faktisk for hver dag den forrige statsministeren og finansministeren gikk inn i kontorene sine, svekket man antallet industriarbeidsplasser med opp mot 20 plasser. Så hører man snakk om at sysselsettingen økte. Det er i beste fall et bevisst misbruk av tall. Andelen sysselsatte av den voksne befolkningen gikk ned under den forrige regjeringen. Fra at den i 2001 var på 70,9 pst., var det i andre kvartal 2005 en nedgang til 69,0 pst. Det var flere sysselsatte i antall, ja selvfølgelig, men så var også antallet innbyggere i den yrkesaktive aldersgruppen økt betydelig i løpet av denne perioden.

Jeg hører at representanten Flåtten viser til ubalansen i norsk økonomi – høy valutakurs og problemer for indus-

trien. Ja, det var i 2002–2003. Det var faktisk etter regjeringsskiftet og under den forrige regjeringen.

Når det gjelder spørsmålet om økonomisk ansvarlighet, må det være lov til å vise til at oljepengebruken økte fra 1,5 milliarder kr under regjeringen Stoltenberg I til rundt 70 milliarder kr under regjeringen Bondevik II. Det tilsvarer hele budsjettet til høyere utdanning, justis, kultur, kirke, landbruk og miljø til sammen. Så vær så snill å dempe ned framstillingen av at den ansvarlige økonomiske politikken var så mye mer ansvarlig enn alle andre. Det var store avvik fra handlingsregelen. Denne regjeringen har som ambisjon å holde seg til den handlingsregelen som ligger til grunn.

Det er behov for en ny og offensiv næringspolitikk, ja. Arbeiderpartiet mener at vi har behov for å styrke forskningen, og for å ta et kunnskapsløft. Vi vil etablere en god finansieringsordning for etter- og videreutdanning, og vi vil beholde fellesskapets eierskap til viktige naturressurser. Vi vil øke rammene for Innovasjon Norge, øke innenlandsbruk av naturgass, øke satsingen på samferdsel, ha nasjonale strategier på områder hvor Norge har fortrinn, styrke samarbeidet med arbeidslivets parter for et inkluderende arbeidsliv og ha en økonomisk politikk som sikrer næringslivets konkurransevne og stabil kronekurs, et næringsliv som skal ha stabile og konkurransedyktige skattemessige vilkår, slik finansministeren redegjorde for.

Det er ikke bildet av en dramatisk svekkelse av rammebetingelsene for næringslivet som er det bildet norsk næringsliv formidler. Tvert imot, norsk næringsliv gir inntrykk av at de er svært tilfredse med de rammevilkårene som denne regjeringen har lagt til grunn. Dersom Høyre hever blikket fra Høyres PR-avdeling og ser ut på hva som faktisk er reaksjonene rundt i samfunnet, vil de kanskje også få øye på det.

Det er behov for en mer aktiv næringspolitikk. I forhold til de stadige omstillingene som foregår, er det positiv nyskaping, men det er også problematiske endringer for mange som befinner seg i disse omstillingene. I mitt eget hjemfylke tapte man 1 000 arbeidsplasser i fiskeindustrien i løpet av ett år uten at regjeringen løftet en finger for å hjelpe. Da er det behov for en mer offensiv politikk for å møte den typen omstillinger. Det var handlingslamelse, ikke handlingskraft, som preget den forrige regjeringens arbeid på disse områdene.

I tillegg er det behov for å ta tak i de mulighetene som dette landet har. For 100 år siden sa Sam Eyde: Hvor der er en vilje, er der også en vei. Det var starten på industrieventyret Norsk Hydro. Næringspolitikk handler også i dag om å ha vilje. Det handler om å ha riktig verktøy, og det handler om å ha en aktiv stat som bidrar til å legge til rette for en slik utvikling. Da må selvfølgelig også staten engasjere seg på et bredt felt. Forskning og utvikling, kapitaltilgang og eierskap er noen stikkord, teknologi, samferdsel og fleksibelt virkemiddelapparat er andre. Men samtidig må vi også ha vilje til å sette inn et ekstra løft der Norge har særskilte muligheter. Jeg kan nevne som eksempel reiselivet og fiskeri og havbruk. Det er områder hvor vi åpenbart har slike fortrinn. Da må vi, slik Olympia-toppen gjør, være villige til ta et ekstra løft for å løfte disse

som har muligheten til å bli aller best i verden, til faktisk å bli det. Da nytter det ikke å si som forrige regjeringens næringsminister sa, at man ikke har noe verktøy i verktøykassen. Hvis man ikke har det verktøyet som man skal bruke, hvorfor er man da næringsminister? Er det ikke slik at da får man skaffe seg det verktøyet? Det er det denne regjeringen har en ambisjon om. Derfor er det behov for en offensiv og en aktiv næringspolitikk innenfor rammen av en ansvarlig økonomisk politikk, slik finansministeren har beskrevet.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:45:41]: Fremskrittspartiet deler interpellantens bekymring for at den nye regjeringen ikke vil ha sin hovedfokusering på næringslivet og på verdiskapingen i sitt arbeid. Men Regjeringen bør nok få noe tid før dommen over den feilslåtte politikken kan avsies. Det man imidlertid på dette tidspunktet kan gjøre, er å etterspørre handling fra Regjeringen.

Når vil Regjeringen fremme saker for Stortinget som bidrar til vekst og utvikling i næringslivet? Når vil den fremme saker som bidrar til en kraftig reduksjon i skjemaveldet? Og når vil vi få saker som gir en ny optimisme og innsatsvilje i næringslivet, og da spesielt i SMB-bedriftene?

Regjeringen har spesielt varslet en aktiv næringspolitikk. Det var lite i statsrådets innlegg som skisserte hva denne aktive næringspolitikken skal bestå i. Det var der kritikken av den forrige regjeringen var.

I næringskomiteen er det nå rimelig tørt når det gjelder saker, og av de sakene som er varslet fra Regjeringen, er det saker som vil begrense næringslivets interesser fremfor å styrke dem. Ny ervervslov og signaler om økt statlig eierskap er stikkord i denne sammenheng.

Dersom man leser kapitlet om næringspolitikk i Soria Moria-erklæringen, ser man at det står mye bra der, og Fremskrittspartiet kan slutte seg til svært mye av det, men det krever handling, og det bør skje noe raskt. Stortinget bør settes i arbeid med saker som gjelder næringspolitikk, og det snarest.

Hva mener Regjeringen f.eks. med begrepet «aktiv næringspolitikk» i konkrete forslag? Hva mener Regjeringen med at det skal opprettes et fond med en betydelig kapitalbase? Dette kan da umulig være saker som man må vente år og dag for å komme til Stortinget med.

Det er også uklart om Regjeringen har hele sitt parlamentariske grunnlag bak seg når det gjelder næringspolitikken. Det kommer stadig en rekke uklare signaler fra en rekke frittgående stortingsrepresentanter i regjeringspartiene. Her kommer det signaler om økt offentlig styring av næringslivet, liten forståelse for at et høyt skatte- og avgiftsnivå kveler småbedriftene, og at andre ser seg tjent med å flytte til utlandet. Nestlederen i statsrådets parti har tatt til orde for å avvikle Oslo Børs. Det har også kommet forslag om å frata eiere makt ved å innføre arbeiderstyrte bedrifter.

Næringslivet føler en utrygghet med den nye regjeringen. Vi som politikere må sikre klimaet for å drive næringsvirksomhet, og Stortinget og Regjeringen har et hovedansvar for å skape et slikt klima. Men det må handles, og det må handles på næringslivets premisser. Næringslivet og bedriftene, og især SMB-bedriftene, er selve grunnlaget for samfunnet og sikrer de trygge rammene vi har rundt vårt samfunn. Det er eierne og de ansatte i bedriftene som skal skape de verdier som vi andre skal leve av, og som vi som politikere skal fordele. Dette krever imidlertid en grunnleggende respekt for verdiskaping og for dem som arbeider og bruker sin livskraft i næringslivet. Det krever videre forutsigbarhet, et lavt skatte- og avgiftsnivå og et sterkt redusert skjemavelde – det er nok å nevne at 5 000 årsverk i bedriftene går med til innrapportering til det offentlige – en aktiv næringspolitikk, herunder en aktiv industripolitikk, og ikke signaler om økt offentlig styring og økte skatter.

Tiden for de gode taler er simpelthen forbi. Det nytter ikke å kritisere den forrige regjeringen for at den ikke hadde verktøy i verktøykassen, når man selv ikke er i stand til å finne verktøykassen.

Petter Løvik (H) [10:50:18]: Skal vi sikre den framtidige velferda, treng vi eit sterkt næringsliv. Då må vi lytte til kva næringslivet sjølv seier skal til for å sikre at næringslivet også i framtida kan bidra til å skape arbeidsplassar og til å skape inntekter for private og for det offentlege. Rundt om i dei mange bedriftene vi har, har eg ikkje møtt noko krav om ein ny næringspolitikk. Tvert imot verkar det som om det både i næringslivet og i dei lokalsamfunna som spesielt er avhengige av det konkurranseutsette næringslivet, er stor tilfredsheit med det som har skjedd dei siste åra. Vi har fått sikrere arbeidsplassar, vi har fått fleire arbeidsplassar, og vi har faktisk fått auka skatteinntekter sjølv om skattenivåa er reduserte. Altså er det ein dynamikk i dette systemet. Vi har fått lågare arbeidsløyse, og vi har etter kvart òg fått ein situasjon der industrien, ifølgje Statistisk sentralbyrå, har auka si verdiskaping og si sysselsetjing.

Så er eg sjølv sagt heilt på line med interpellanten, som i sitt innlegg sa at det er klart at vi ikkje kan ta æra for alt dette, verken den førre regjeringa eller andre – her må ære delast. Men det er ganske interessant å konstatere såpass stor usemje mellom to representantar som hittil har hatt ordet – finansministeren, som seier at det går veldig bra, men at det ikkje er den førre regjeringa som har æra av alt, og representanten Schjøtt-Pedersen, som seier at det ikkje har gått så godt som vi har hevda.

For å gripe fatt i det finansministeren sa: Nei, det er ikkje den førre regjeringa som har æra for alt. Men når finansministeren prøver å framstille det slik at denne positive utviklinga ville ha skjedd nesten uansett, synest eg det er ein veldig lettvinnt måte å kommentere utviklinga på. Finansministeren sa m.a. i innlegget sitt at dette rentenivået, som har blitt lågt i Noreg, kjem av eit internasjonalt lågt rentenivå. Det er for så vidt korrekt, men det finansministeren gløymer å nemne, er at då vi tok over for fire år sidan, var rentenivået i Noreg betydeleg høgre enn euro-

peisk nivå – ein snakkar om 4–5 pst. Og då den nye regjeringa tok over, altså då vi måtte ut av regjeringskontora, var renta på eit europeisk nivå. Då er det jo ikkje berre den internasjonale politikken som har innverknad på dette. Samtidig trur eg det er veldig lettvinnt av finansministeren å meine at om lag 6 milliardar kr i årlege lettтар ved at ein tek bort investeringsavgifta, ikkje vil ha betyding for satsinga på norsk næringsliv.

Lat oss vere ueinige om dette, men lat oss i alle fall no prøve å sjå litt framover. Då er spørsmålet: Kva er det for element vi har sett av den nye og aktive næringspolitikken?

Det vi har sett, er det stikk motsette av det representanten Schjøtt-Pedersen nemnde. Eg er heilt einig med Schjøtt-Pedersen i – og vi i Høgre støttar det fullt ut – at behovet for forskning og behovet for innovasjon så definitivt er til stades, som representanten heilt korrekt sa. Men korfor begynner då den nye regjeringa og det nye stortingsfleirtalet med å kutte i dei forslaga som Bondevik II-regjeringa hadde på 100 mill. kr til satsing på forskning og utvikling? Korfor kuttar ein avskrivingsssatsane på maskinar og utstyr, som vi foreslo å auke for nettopp å stimulere til ny satsing? Korfor gjer ein forholda for dei små og mellomstore bedriftene verre ved å endre skattlegginga av desse bedriftene? Korfor talar ein om ei mengd tiltak, som interpellanten var inne på no nettopp, som skaper usikkerheit om den framtidige næringspolitikken i Noreg? Den usikkerheita vi no ser, er ganske alvorleg. Og når ein har fått desse klare signala om at ein går i stikk motsett retning av det ein lovde før valet, nemleg å stimulere til forskning, utvikling og nyskaping, er det signal som i alle fall eg får svært mange signal om ikkje blir spesielt godt mottekne ute.

Eg håper at denne debatten kan avklare litt meir om kva som ligg i den nye næringspolitikken. Lat oss i alle fall håpe for næringslivet og norsk velferd si skuld at desse endringane i framtida blir så små som mogleg.

Ingebrigt S. Sørffonn (KrF) [10:55:37]: Temaet for denne interpellasjonsdebatten er veldig viktig, for det dreiar seg jo eigenleg om korleis me skal sikra vidareføring og ei positiv utvikling av velferdssamfunnet i tida som kjem. Trass i Schjøtt-Pedersen sitt intense forsøk på ei depressiv tilnærming er det eit uomtvisteleg faktum at Bondevik II fekk orden på norsk økonomi. Pilane peikte etter kvart i rett retning, sjukefråveret gjekk ned, arbeidsløysa gjekk ned, optimismen steig, og rente- og kronekursen kom etter kvart på eit konkurransedyktig nivå. Dette er det viktig å føra vidare. Her kviler det eit stort ansvar på finansministeren, først og fremst.

Frå Kristeleg Folkeparti si side vil eg peika på tre viktige faktorar. Den første er ei oppfølging av skattereforma. Det er slik at ho hadde fleire element, og eitt av hovud-elementa var innføring av utbyteskatt. For å få næringslivet med på dette var det ein avtale – eller ein «deal», som det heiter på nynorsk – at ein skulle innføra utbyteskatt, men så skulle ein redusera formuesskatten i den andre enden. Det er ikkje oppfylt. Det vert nok i ein stor del av næringslivet oppfatta som at samfunnskontrakten ikkje er

oppfylt. Difor skal finansministeren få eit råd av meg – heilt gratis. Mitt råd er at finansministeren kan vurdere å kutta ut formuesskatt på arbeidande kapital. Det ville vera eit steg i same lei og ville heilt klårt verte godt motteke av næringslivet.

Så er forskning og utvikling viktig. Her var vår regjering offensiv, med satsing på grunnforskning, med auka løyvingar til næringsretta forskning og med å leggja opp til eit nært samarbeid mellom forskingsmiljø og næringsliv. I tillegg viste det seg at SkatteFUNN var ei kjemp flott ordning, som me ønskte å utvida, og som me håpar at den raud-grøne regjeringa tek vare på, utviklar vidare og forbedlar, for å seia det slik. Men det skuffar oss litt at Regjeringa viser ein manglande vilje til satsing på forskning. Blant anna er dei svake løyvingane til forskingsfondet eit veldig dårleg signal.

Det tredje punktet eg vil nemna, går på ein heilskapleg innovasjonspolitik. Her vil eg igjen berre minna om det innspelet som kom frå Bondevik II så seint som i august 2005, der eit innovasjonslyft var bygt opp rundt tre faktorar: for det første eit tungt kunnskapsgrunnlag, for det andre å prioritera deltaking i internasjonale samarbeidsprogram og for det tredje å gjera Regjeringa sitt innovasjonsforum til ein sentral møteplass for myndigheiter, næringsliv, investorar og andre partnarar.

Men i tillegg til desse tre faktorane har eg lyst til å nemna to honnørord, som må fyllast med innhald. Det er «forutsigbarhet» og stabilitet. I ein slik samanheng er faktisk ein fireårsperiode, ein stortingsperiode, veldig kort, for den skattereforma som no er i ferd med å verte implementert, har vore innoom tre stortingsperiodar. Difor er det ei utfordring å finna mekanismar som kan sikra at planlegging på lang sikt betyr eit lengre tidsperspektiv enn berre ein fireårsperiode.

Til slutt må eg innoom ein viktig del av norsk næringsliv, nemleg familiebedriftene, som står for to tredjedelar av dei norske bedriftene, og som vidare står for 45 pst. av næringslivet sin produksjonsverdi, verdiskaping og selskaping. Det som er karakteristisk for familiebedriftene, er jo at dei aller fleste av dei tenkjer langsiktig, dei har ei lokal tilknytning, og dei gjev eit sterkt bidrag til vekst og utvikling. Difor håpar eg òg at denne regjeringa som me har no, kan fokusera sterkt på familiebedriftene sine rammevilkår.

Eg skulle gjerne sett at næringsministeren hadde vore til stades i Stortinget under denne viktige debatten om rammevilkåra for næringslivet, men eg håper at finansministeren sørgjer for at næringsministeren får eit fyldig referat frå debatten. Eg håper òg at finansministeren la merke til innspelet mitt om oppfølging av skattereforma, at utbytteskatt kan koplast opp mot reduksjon av formuesskatten på arbeidande kapital. For, som eg sa, her føler nok næringslivet enno at det er noko av samfunnskontrakten som ikkje er oppfylt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:00:55]: Generelle rammebetingelser for lønnsomhet i næringslivet er svært avgjørende, og i det spørsmålet er, som interpellanten sa, renten ein sentral faktor. Vi er inne i ein situasjon med in-

ternasjonal lavrentepolitikk. Med en stadig friere kapitalflyt må jo også konsekvensene i Norge bli en lav rente, dersom vi skal unngå for høy kronekurs.

Når vi har en lav rente i kombinasjon med våre gjeldsrentefradragsregler for privatpersoner, får vi sterk vekst i investeringer i privat sektor. Dette er en svært viktig drivkraft bak dagens høye aktivitet i nettopp den private sektor. Dette er et faktum som etter Senterpartiets syn må tillegges større vekt i den offentlige debatten for å få en større felles virkelighetsforståelse for å diskutere virkemidler og prioriteringer i den økonomiske politikken framover.

Høyres standpunkt i posisjon kjenner vi svært godt, men Høyres standpunkt i opposisjon er vi mer spent på. I stedet for å få en gjentakelse i dag av den debatten vi har hatt tidligere, har vi lyst til å få utvirket en diskusjon om hva som er Høyres standpunkt i sentrale næringspolitiske spørsmål framover.

Industrikraftregimet er svært sentralt for mange bedrifter i Norge, kanskje spesielt for treforedlingsindustrien. Våren 2005 gikk medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Fremskrittspartiet inn for å be regjeringen etablere et nytt industrikraftregime. Høyre var den gang imot. De rød-grønne la så fram sitt løfte i forbindelse med Olje- og energidepartementets budsjett, og i merknadene til budsjettinnstillingen gikk Høyre sammen med de tidligere regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, inn for å snu i spørsmålet om industrikraftregime. Dette er interessant. Det er interessant at Høyre i et så sentralt spørsmål er villig til å revurdere sitt tidligere standpunkt og komme med en samfunnskontrakttenkning, som er legal i EØS-sammenheng, om at vi kan etablere et industrikraftregime framover som kan sikre den delen av industrien en råvaretilgang og et prisnivå på strøm som er slik at vi kan få lønnsomhet i produksjonen.

Et annet sentralt spørsmål i næringspolitikken framover er den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften. Ved undertegningen av EØS-avtalen i 1992 ble det helt konkret sagt at differensiert arbeidsgiveravgift ikke skulle inngå i avtalen. Vi vet at det er mange EU-tilhengere i denne sal som etter hvert har blitt uenige i det som har ført oss inn i en situasjon hvor vi har betydelig trøbbel med nettopp geografisk differensiert arbeidsgiveravgift. Nå står vi i en situasjon hvor den skal revideres, og det interessante er om Høyre også i det spørsmålet er villig til å følge Regjeringen i vurderingen av at det er større deler av Sør-Norge som skal inn under lavere geografisk differensiert arbeidsgiveravgift – flere områder enn bare Hedmark og Oppland. Vi vet at deler av Agder-fylkene, Sogn og Fjordane, Buskerud og Telemark er i samme situasjon. Det er viktig å få til en avklaring på det punktet.

I forbindelse med skattereformen som ble vedtatt av det forrige stortinget, er systemeffekten slik at et næringsliv som er organisert som enkeltpersonforetak – og dermed med ubegrenset ansvar – kommer ut skattemessig mer ugunstig enn selskaper som er organisert som aksjeselskaper, og som dermed har begrenset ansvar. Dette er noe Senterpartiet, og Regjeringen, vil måtte se på framover. Vil også Høyre på det punktet være villig til å se på

den negative systemeffekten som vi her har – i disfavør for enkeltpersonforetak, de som har ubegrenset ansvar?

Og til slutt finanspolitikken: Hva er de største utfordringene for næringslivet? For Senterpartiet er en sentral overskrift: Hva vil vi med Norge? Vi har nå en sentral mulighet til å bygge et moderne land. Vi ønsker derfor at det å redusere avstandskostnadene gjennom en aktiv innsats i samferdselspolitikken, skal være en sentral og svært avgjørende utvikling for å sikre et lønnsomt næringsliv. Ønsker Høyre på det punktet å prioritere samferdselsinvesteringer framfor fortsatte skattelettelser, for derigjennom å tilrettelegge for at avstandskostnadene – som for så mange bedrifter er sentrale – kan reduseres? Kan vi modernisere forholdene for næringslivet, sikre bosettingen, sikre at ungdommen kan bygge og bo – over det ganske land?

Lars Sponheim (V) [11:06:03]: Dette er en spennende og viktig interpellasjon, men den er også så åpen at den inviterer til å holde innlegg om veldig mye. Det er her fare for å hente opp, slik en del av debattantene så langt har gjort, vellagrede slagord fra valgkamp og fra partiprogram. Det kan man sikkert gjøre, og skyte forbi hverandre. Jeg kunne ha gjort det, men jeg skal ikke gjøre det. Jeg har tenkt å delta litt i refleksjonene om historieskrivningen, og jeg vil – ut fra mine erfaringer de siste årene – mane til å bygge ned retorikken litt.

Jeg har opplevd å være en del av regjeringen gjennom de siste fire årene. Grovt sett kan jeg dele dem i to perioder. De to første årene var veldig krevende når det gjelder å få orden på viktige ting i norsk økonomi. Sentralbanksjefen hadde rett da han sa at boet etter Stoltenberg I var en økonomi i ulage; det var en kraft i økonomien til økt arbeidsledighet. Det var tøffe tak. De tøffe takene ble tatt – til stor glede for opposisjonens lettvintheter i møte med dette, men det ble allikevel gjort. Så gikk vi over i en ny toårsperiode, hvor ting gikk i en mye bedre retning. Vi har nå sett at veldig mye av dette kom utenfra. Det er det ingen tvil om – det meste kom utenfra. Men vi bidrog også for egen del – det er det heller ingen tvil om. Men jeg vil kanskje enda mer si det slik: Alt det gode som kom utenfra, kunne vært ødelagt, hvis ikke vi hadde hatt evnen til å gjøre rette prioriteringer og ta noen tøffe tak. Jeg tror kanskje også at jeg vil være så polemisk å antyde at hadde finansministerens egen økonomiske politikk vært rådende i den forrige fireårsperioden, frykter jeg at hun hadde hatt en mye dårligere situasjon å være finansminister i nå. Jeg vil likevel innrømme så mye at vi skulle gjerne – jeg tror jeg tør si det på vegne av den forrige regjeringen – ha opplevd at arbeidsledighetstallene hadde begynt å falle før. Vi satt lenge og ønsket oss det. Vi forstod ikke helt hvorfor ikke virkningen kom før. Vi så at bedriftene tok i bruk ny teknologi, økte effektiviteten og tok ut den kapasitet de hadde, før de utover i 2005 begynte å tilsette flere. Derfor ser vi nå virkningen, de har først utnyttet kapasiteten. Vi skulle kanskje også ha sett at den dynamiske skattepolitikken hadde gitt virkninger enda tidligere, men det så vi også kom for fullt i 2005. At skatteøkningene til staten begynte å komme utover i 2005, selv om skattene var blitt redusert, er et bevis på at dette virker.

Skattenivået og innretningen av skatt er viktig i næringspolitikken. Av og til tror jeg nok at politikere og finansministere vil føle at det overreageres på betydningen av små endringer i skattepolitikken, og kanskje en rasjonelt sett har rett i det. Men det er også en realitet at slik er det. Jeg skal være helt ærlig: Har vi trygghet for at det ikke skal bli verre stilt med oss enn at vi skal komme på 2004-nivå når det gjelder skattenivået, tror jeg nok at vi skal klare det på en brukbar måte. Da vil jeg legge vekt på at det også må holdes. Men det er klart at innretningen av skattesystemet er det grunn til å være urolig for. Det er en kombinasjon – som vi alle har vært med på – av kapitalskatten skal økes for å få et mer rettferdig skattesystem, og for å få utjamning av skatt på arbeid og kapital, og den nye regjeringens politikk, å øke og beholde formuesskatten. Summen av den beskatningen jager fort nasjonalt eierskap ut av landet. Det er jeg redd. Bedriftene ser på kostnadene sine og overskuddet sitt, men vi vil gjerne ha norske eiere som bor i Norge, bak mange av de bedriftene. Summen av det som skjer her når det gjelder å beskatte eierskapet, er jeg veldig urolig for.

Hva skjer i norske bedrifter nå? De sitter og ser i glasskulen sin. De var nok litt urolige ved regjeringsskiftet, men så ser de en regjering som kanskje ikke var så farlig som en kunne tro, en finansminister som lærte fort i møte med embetsverket i Finansdepartementet, og en statsminister som de har tillit til ikke kommer til å gjøre noe veldig galt i næringspolitikken. Det tror jeg er situasjonen. De ser på kostnadsutviklingen, de ser på arbeidskrafttilgangen framover, slik de erfarer det, de ser på renteutviklingen, og de ser på hva som kan være de konkurransefortrinn de måtte ha. Jeg vil også legge vekt på det de oppfatter som politiske signaler. Der vil jeg gjerne avslutte med å rette en liten advarsel til finansministeren, for dette er farlig for bedriftene – f.eks. når det varsles ny ervervslov, hvor statssekretæren og statsministeren viser til Tyskland og antyder en bot på en million pr. arbeidsplass hvis man omstiller. Det gjelder bedrifter som slåss for arbeidsplassene i Norge ved å investere ute, og som vet at vi kommer til å stå overfor mange små og store unioner framover. Dette er farlige signaler. Det med å bruke statlig Eiermakt mot andre aksjonærer, som kommer fram i dagens aviser, skremmer eiere ut av Norge og er også en farlig utvikling.

Steinar Gullvåg (A) [11:11:27]: Etter det siste innlegget og et par andre innlegg rinner det meg i hu et lite sitat fra Olav Duun. Han sier et sted, litt fritt sitert: «Det er rart med roaren, han sit og ser baketter heile tida – kan han ikkje sjå fram?»

Jeg vil først og fremst få takke representanten Flåtten for at han gjennom denne interpellasjonen faktisk har satt søkelys på det jeg oppfatter som et svært viktig tema. Det å tilrettelegge for verdiskaping er en viktig forutsetning for fordeling og oppbygging av hele velferdssamfunnet. Gjennom flertallsregjeringen kan næringslivet i tida framover basere seg på langsiktige og stabile rammevilkår.

Samvirket mellom privat og offentlig virksomhet er på mange måter en forutsetning for næringsutvikling. Slik sett har også kommuneøkonomien stor betydning for

kommunenes evne til å legge til rette for lokal næringsutvikling. Kommuner som har en velutviklet infrastruktur, gode bomiljøer, gode skoler og eldreomsorg, høy barnehagedekning og et levende kulturliv, har bedre forutsetninger for å tiltrekke seg nye etableringer og kvalifisert arbeidskraft enn de som ikke har det. Faktisk er velferds-samfunnet som vi møysommelig har bygd opp her i landet, et av våre største komparative fortrinn og det som i første rekke gjør landet attraktivt for næringslivet. Det må vi bygge videre på. Vi kan ikke satse på lavkostprodukter. Vi må bygge på den velferden og det kostnadsnivået som vi har i dette landet. Høyt kvalifisert arbeidskraft, et velutbygd helsevesen, en god skole og et godt utdannings-system er viktige rammebetingelser for næringslivet. Den likestillingspolitikken vi har ført over mange år, er også viktig i så måte. God barnehagedekning og svangerskaps-ordninger som gjør det mulig å kombinere familie og arbeid, har bidratt til at kvinner kan delta i arbeidslivet på lik linje med menn. Gjennom økt yrkesdeltakelse bl.a. fra kvinnene har den økonomiske veksten i Norge blitt større enn i mange andre land. Jeg tillater meg også å nevne at innvanderne i dag bidrar vesentlig til den økonomiske veksten i Norge. Dette er også viktige rammebetingelser for næringslivet.

Jeg har heller aldri forstått at enkelte partier later til å mene at offentlig tjenesteyting er mindre verdifullt enn privat tjenesteyting. Offentlig tjenesteyting betraktes som utgiftsposter i et budsjett, mens tjenesteyting i privat regi er verdiskaping.

Vi må være gode til å skape, for å ha noe å dele. Vi blir bedre til å skape hvis vi deler rettferdig. Derfor er jeg glad for at vi nå har fått en regjering som har løftet næringspolitikken opp på den politiske dagsordenen, og som legger til rette for en aktiv næringspolitikk med en full verktøykasse. Det betyr at vi vinker farvel til næringsnøytraliteten, og at vi bevisst satser på sektorer som har livskraft og utviklingsmuligheter. Jeg tillater meg i den forbindelse å nevne både marin sektor og maritim sektor som viktige satsingsområder i norsk næringsutvikling. La meg da få peke på et eksempel som kanskje ligger interpellanten nær, nemlig Color Lines satsing på et helt nytt konsept for ferjefarten mellom Norge og kontinentet og investeringer i størrelsesordenen 7 milliarder kr, utløst av nettolønns-ordningen for sjøfolk. Dette er i seg selv anskuelsesunder-visning i betydningen stabile rammevilkår for næringsli-vet.

De siste dagene og ukene har jeg sammen med komi-tekolleger og kolleger på Vestfold-benken besøkt en rekke ulike bedrifter. De understreker uten unntak følgende ele-menter som har betydning for en positiv næringsutvik-ling:

1. Stabile rammevilkår
2. Stabil kronekurs
3. Stabil renteutvikling
4. Satsing på forskning og utvikling
5. Tilgang på kompetent arbeidskraft
6. Satsing på samferdsel

Dette er viktige elementer i Regjeringens næringspoli-tikk.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:16:38]: Man kan diskutere årsak og virkninger, og Fremskrittspartiet heller vel til den tesen at utviklingen i norsk økonomi i stor grad er influert av den globale utviklingen, dvs. at verken finansminister Halvorsen eller den forrige finans-minister, Per-Kristian Foss, har, eller hadde, vesentlig innflytelse på de makroøkonomiske forholdene som har innvirkning på norsk økonomi.

Interpellanten benytter begrepet «ansvarlig budsjettpo-litikk» om den forrige regjeringens manglende vilje til å knytte statens uventede store inntekter opp mot nasjonens behov for investeringer og vedlikehold.

De færreste vil vel mene at det er mer ansvarlig å spare penger til innkjøp av ny bil en gang i framtiden enn å fore-ta elementært og nødvendig vedlikehold av den bilen man har. Det er nettopp det som var sannheten med Bondevik-regjeringens finanspolitikk. Mens infrastrukturen innen-for samferdsel, helsevesen, justisvesen og Forsvaret for-falt, ble det avsatt uendelige summer slik at neste genera-sjon skal kunne ha alle forutsetninger for å bli rentenister, og derfor ha råd til å bygge alt fra bunnen av eller kjøpe alt på nytt. Dette er ikke ansvarlig økonomisk politikk, men derimot svært kortsiktig og uansvarlig økonomisk politikk.

Man skulle da tro at Stoltenberg-regjeringen ville øns-ke å gjøre noe med disse manglene i infrastrukturen og derigjennom skape større økonomisk vekst. Men det er altså ikke det som skjer.

Under mantraet «mer fellesskap» skal det sprøytes at-skillige milliarder inn i offentlig forbruk i håp om at of-fentlige tjenester blir bedre. For å utrette dette skal ingen midler øremerkes, ingen strukturelle endringer eller om-stillinger til tross for hva Halvorsen sa i sted, skal foretas i offentlig sektor – disse skal stoppes – og konkurransen i tjenestesektoren skal begrenses eller avsluttes. Det skal ene og alene sprøytes inn en masse penger i håp om at tje-nestene i den andre enden blir bedre.

Disse håpefulle tiltakene skal så finansieres gjennom økte skatter på 2004-nivå samt et stadig større årlig bruk av statens overskudd. En slik politikk vil føre til mindre produktivitet og derfor mindre offentlige inntekter, samti-dig som flere mennesker vil få offentlige overføringer som hovedinntektskilde. En slik politikk vil sikkert kunne glede mange på kort sikt, men vil ikke være bærekraftig på lang sikt.

Jeg vil få minne statsråden om at vi i dag har 1 million barn og unge, vi har 800 000 pensjonister, 330 000 uføre-trygdede, 110 000 arbeidsløse og 800 000 offentlig ansat-te – det er ca. 3 millioner mennesker. Vi har da altså 1,2 millioner mennesker som er i det som kalles verdiska-pende virksomhet. Ja – det er forskjell mellom offentlig ansatte og ansatte i privat virksomhet, vi skal faktisk ha noe å leve av, vi skal ha noe å bruke på velferd, derfor må vi ha folk i privat sektor.

Representanten Schjøtt-Pedersen kritiserte at det ble færre industriarbeidsplasser under den forrige regjerin-gen. Ja vel, vi skal se hvor mange industriarbeidsplasser denne regjeringen klarer å opprettholde og skape. Jeg tvi-ler, og jeg tviler også på at Schjøtt-Pedersen tror at det blir

særlig flere industriarbeidsplasser i Norge i de neste fire årene.

Fremskrittspartiets alternativ er å ta det beste fra begge verdener. Helt umulig, vil alle si – men det er faktisk ikke umulig. Det er nemlig ikke slik sosialister later til å tro, at en krone mindre i skatt vil bety en krone mindre til velferd. Lavere skatter og avgifter kombinert med investeringer i infrastruktur vil gi forutsetninger for økt aktivitet og derigjennom økte inntekter. Kaken som skal fordeles til velferd, blir da større og kan bety bedre velferd for alle.

Fremskrittspartiet tar også avstand fra en vilkårlig og ubrukelig handlingsregel, som for øvrig aldri er blitt fulgt. Det er altså en regel som alle mener er veldig bra, men som ingen følger. Vi vil ta hensyn til de økonomiske konjunktorene og bruke penger der norsk økonomi har ledig kapasitet. Videre vil vi investere i fremtiden ved å vedlikeholde og nyinvestere i infrastruktur som bedrer rammevilkårene for næringslivet, investere i utstyr som reduserer sykehuskøene, investere i kapasitet som reduserer fengselskøene, investere i utstyr som bidrar til å fukke forbryterne, samt investere i forsvarsmateriell som gjør det mulig å opprettholde et troverdig forsvar og våre forpliktelser i NATO. Dette er investeringer som om nødvendig kan foretas i utlandet, hvis man absolutt skulle ønske det, og som skaper minimalt press i norsk økonomi.

Ofte er det jo slik at man har en tendens til å romantisere fortiden. Men rett skal være rett. Regjeringen Bondevik gjorde mye fornøytig på skatte- og avgiftssiden i sin regjeringstid. Interpellanten blir imidlertid litt historieløs når han faller for fristelsen til å beskrive Høyres regjeringstid som nær sagt fullkommen. Jeg minner om at Høyre led et sviende valgnederlag, og velgernes dom bør man ikke ignorere, men tvert imot ta lærdom av.

Torbjørn Hansen (H) [11:22:02]: Er det noe som kjennetegner Stoltenberg II-regjeringens markedsføring av næringspolitikken, så er det at det skal bli en ny kurs, politikken skal være aktiv og offensiv, og det skal komme mange nye verktøy i verktøykassen. Denne retorikken skaper selvfølgelig forventninger og ikke minst fallhøyde.

Så langt bærer Regjeringens innsats preg av at det er lang avstand mellom ord og handling. Regjeringen har bl.a. lovet i Soria Moria-erklæringen at det skal utøves et mer aktivt eierskap i de bedrifter som staten har aksjer i. Det har deretter ikke manglet på offentlig etterlysning av den nye politikken fra framtrepende representanter fra de rød-grønne partiene. Arbeiderpartiets representant Jan Bøhler forlangte i VG at staten skal kjøpe seg opp i Norske Skog for å hindre nedleggelse av Union. Senterpartiets representant Lundteigen gikk ut i Dagsavisen og forlangte at Folketrygdfondet måtte øke sitt eierskap i viktig norsk industri for å hindre utenlandske oppkjøp. SVs parlamentariske leder, Inge Ryan, ville gi 40 pst. av stemmene i selskapenes generalforsamlinger til de ansatte. SVs nestleder, Audun Lysbakken, gikk til angrep på selveste Oslo Børs, og SVs representant Vaggen Malvik ville gripe inn overfor norske oljeselskapers aktiviteter i fattige land. Samtlige næringspolitiske talspersoner fra regjeringsspar-

tiene har forlangt at Regjeringen skal gå inn som eier og hindre Telenor og Telenor Venture i å selge Opplysningen 1881. Representanten Vaggen Malvik truet faktisk i Dagens Næringsliv i dag med å bytte ut styremedlemmer i Telenor hvis Opplysningen 1881 blir solgt.

Jeg er glad for at finansministeren, statsministeren og næringsministeren hver for seg har gitt avklarende og negative signaler både til undertegnede og til andre på de fleste av disse spørsmålene.

Regjeringen har så langt praktisk talt avlyst denne delen av den nye aktive næringspolitikken. Jeg mener at slike politiske inngrep i kommersielle bedrifters omstillingsprosesser via statlig eiermakt vil være klart uheldig for bedriftenes evne til å ivareta virksomhetens interesser og klart i motstrid til andre aksjonærs interesser. I tillegg vil slike inngrep skade statens omdømme, ikke bare i rollen som direkte eier eller som indirekte eier gjennom Folketrygdfondet, men også som uavhengig myndighetstøver i forhold til næringslivet.

Jeg satte særlig stor pris på at finansministeren slo fast at Folketrygdfondet, som en velrespektert forvalter i det norske aksjemarkedet, fortsatt skal være en profesjonell og passiv finansiell investor, slik at Lundteigens ideer om å bruke fondet som en slags forsvarsmur mot verden rundt oss blir solid parkert. Men det hersker fortsatt en viss tvil om Regjeringens planer for ny ervervslov og ideer framsett i media om innføring av bøter mot bedrifter som nedlegger det som Regjeringen mener er lønnsomme arbeidsplasser.

Jeg ville satt stor pris på om finansministeren kunne si litt om sine vurderinger av de samfunnsmessige konsekvenser av å pålegge bedriftene større kostnader og økte politiske inngrep i forbindelse med omstilling. Dette er inngrep som sikkert kan være fristende i enkelte situasjoner, men det har også stor signaleffekt til virksomheter som vurderer å investere i Norge.

Jeg vil også minne Regjeringen om at en god og framtidrettet næringspolitikk ikke bare er å ha en lov om å konservere og låse nåværende bedrifter og næringsstrukturer, men kanskje i større grad å skape nye arbeidsplasser i Norge.

Det er én ting jeg oppfatter som grunnleggende negativt med den nye regjeringens finans- og næringspolitikk. Regjeringen har skjerpet skattene med nærmere 11 milliarder kr gjennom de endringene som skjedde i Samarbeidsregjeringens forslag til statsbudsjett for 2006. Skatteinivået generelt, og på mer næringsspesifikt nivå, ble skjerpet. Særlig uheldig var det at avskrivningssatsene for maskiner ble kuttet, og at formuesskatten ble økt. Jeg antok da at skatteskjerpelsene kanskje i noen grad ville komme tilbake til næringslivet gjennom nye såkalte aktive tiltak. Jeg trodde kanskje at noe av pengene ville ha gått til ny næringsrettet forskning, eller nye tiltak i regi av Innovasjon Norge eller SIVA. Tvert imot har Regjeringen kuttet også i forskning og utvikling og i den næringsspesifikke politikken på de områder som tidligere ble markedsført som aktiv næringspolitikk. Dette blir på en måte 2–0 i disfavør av næringslivet – skattene økes, næringspolitikken kuttes. Derfor mener jeg at finansministerens var-

sel om en klar ny kurs for en offentlig næringspolitikk må gå i kategorien «uriktig markedsføring». Og heller intet i finansministerens innlegg i dag retter opp dette inntrykket.

Når det er sagt, vil jeg berømme finansministeren for å legge vekt på et fundamentalt viktig næringsnøytralt virkemiddel, nemlig restriktiv bruk av oljepenger. Ansvarlig finanspolitikk er viktig for å gi alle virksomheter og arbeidsplasser bedre framtidsutsikter. Så får vi se om de ansvarlige signalene også resulterer i ansvarlige budsjetter. Men hvem skulle tro at det var den næringsnøytrale politikken som skulle bli Regjeringens beste kort i forhold til næringslivet?

Lars Peder Brekk (Sp) [11:27:21]: Dagens debatt viser at opposisjonen, og særlig tidligere regjeringspartier, har et relativt stort behov for å angripe den nåværende regjeringens politikk, og delvis også for å skjønne den forrige regjeringens politikk. Det er jo for så vidt logisk.

I dag fikk vi heldigvis en mer nyansert framstilling fra representanten Lars Sponheim, som i sitt innlegg presist og riktig påpekte den betydelige effekten situasjonen i utlandet har hatt for norsk økonomi og for norsk næringsliv de siste årene. Mange av de positive effektene vi har sett, har vært påvirket direkte av etterspørselsforhold og produksjonsforhold i utlandet. Den lave prisveksten, som har vært nyttig for vår egen konkurranseevne, har vært påvirket direkte av prisveksten utenlands, som også Sponheim riktig påpekte. Slik sett drar vi i en globalisert verden nytte av etterspørselsforhold utenlands. Jeg synes det er bra at det også kommer fram når en tar opp næringspolitikken og den økonomiske politikken til den nåværende regjering.

Derimot synes jeg at representanten Ingebrigt Sørfonn framstiller Regjeringens satsing på forskning noe unyansert. Når han beskriver situasjonen, virker det som om den nåværende regjering har foretatt reelle kutt i forskningsinnsatsen. Det er jo ikke riktig. Den nåværende regjering har bl.a. økt Forskningsfondet med 14 milliarder kr. Det var også de tidligere regjeringspartiene enig i da man behandlet forskningsmeldingen. Nå skjedd det visse endringer i sluttfasen i budsjettprosessen som gjorde at man økte satsingen, men det var et etterslep som kom helt på slutten av den tidligere regjeringens arbeid.

Et av de viktigste rammevilkårene for norsk næringsliv er satsingen på samferdsel, noe også LO og NHO stadig påpeker i sine innspill overfor de politiske partiene. Det at den nye regjeringen har økt satsingen på samferdsel relativt betydelig – i underkant av en halv milliard kroner – nevnes ikke, eller nevnes i en liten parentes, når man snakker om næringspolitikken. Jeg har lyst til å nevne et lite eksempel fra mitt eget hjemfylke, som er viktig i denne sammenhengen. Det ble satt av 40 mill. kr for å øke bæreevnen på Meråkerbanen, noe som har direkte positive konsekvenser for norsk treforedlingsindustri, altså Norske Skog og annen treforedlingsindustri i Trøndelag. Det blir direkte reduserte kostnader for det næringslivet på rundt 8 mill. kr i året – kanskje et lite tall, men viktig nok for de bedriftene.

De tidligere regjeringspartiene gikk ut og lovet den samme satsingen, men da budsjettet ble lagt fram, var det ikke satt av penger i det hele tatt. Vi ser altså at det er elementer i den tidligere regjeringens politikk som må kunne ses nøyere på, og som ikke er i samsvar med det bildet som man i ettertid prøver å skape av den næringspolitikken som ble ført.

For oss i Senterpartiet er satsingen på samferdsel særdeles viktig også framover. Vi håper at vi skal greie å øke den satsingen videre. Det vil være særdeles viktig for næringslivet, og det vil være viktig for utviklingen i distriktene.

Heikki Holmås (SV) [11:31:07]: Jeg vil først bare takke interpellanten Svein Flåtten for denne debatten, fordi det er en nyttig og god debatt.

Men jeg føler på mange måter at representanten beskriver feil virkelighet. Det beskrives en virkelighet der vi i Norge har et spesielt høyt skattenivå, og der dette er en stor konkurranseulempe for Norge. Men virkeligheten er jo ikke slik! Det er en annen virkelighet som gjelder, nemlig at vi er helt på linje, rundt snittet, når det gjelder bedriftsbeskatning, som er det mest sentrale, og det som er det avgjørende for både etablering og muligheter for bedrifter og investorer i Norge. Uansett vil det ikke være på den banehalvdelen vi skal konkurrere på. Vi vil alltid kunne bli utkonkurrert av en del av de østeuropeiske landene på skattenivå. Vi er nødt til å ha andre områder der vi er best på næringsliv og tilrettelegging.

Det som kjennetegner vårt næringsliv, er at vi har høy kompetanse. Vi har høy kompetanse til en relativt rimelig betaling, vi har selvstendige arbeidstakere, og derav følger at vi har en av verdens – om ikke verdens, ifølge en del undersøkelser – høyeste produktivitet pr. arbeidstime. Vi har svært høy omstillingsevne i Norge, og vi har en ansvarsdeling mellom det offentlige og det private på den måten at vi har en offentlig sikring av arbeidstakere og en offentlig sikring av bedrifters utgifter til en god del ting.

Det er en overdrivelse å si at Høyres politikk har vært en suksess, for ikke engang blant Høyres egne velgergrupper, som er veldig opptatt av disse tingene, var det slik at folk gikk mann av huse ved valget og gav Høyre god kreditt for den politikken som har vært ført de fire siste årene.

Jeg synes også at det er en overdrivelse å si at det er den forrige regjeringens politikk som nå fører til at vi har en sterk nedgang i arbeidsløsheten. Det er en kjensgjerning – det var vi inne på i forbindelse med debatten om statsbudsjettet også – at nedgangen i arbeidsløshet ville komme til å bli større med vår regjeringens budsjett i forhold til det budsjettet som den forrige regjeringen la opp til.

Hvis vi går rundt og snakker med næringslivsfolk i Norge, fra bedrifter av forskjellig størrelse, er det ikke skatt de er aller mest opptatt av. Nei, de sier at det ikke er det viktigste. For dem er det viktige stabile rammebetingelser, et virkemiddelapparat som er på plass og sørger for å være der slik at de kan komme i gang og få smurt hele maskineriet og hele oppstarten av nye bedrifter, muligheter for videre utvikling, forskning osv. og god tilgang på

godt utdannet og kvalifisert arbeidskraft. Da er det slik at vi er nødt til å gjøre jobben med å skaffe til veie folk, ha arbeidstakere som er ved god helse, som er klare for å gjøre en jobb, og som har den utdanningen som trengs.

Det vi vil gjøre, er nettopp å satse på det offentlige, som høyresiden nedprioriterte i løpet av alle de fire siste årene. Da var mantraet at veksten i de offentlige utgiftene skulle være mindre enn veksten i det samlede nasjonalproduktet for Fastlands-Norge. Vi har sagt at det som trengs de neste årene, er en satsing nettopp på folks utdanning, fordi det er bra og viktig både for omstilling og for videre utvikling av en kunnskapsindustri. Det er også viktig å satse på barnehager, fordi det er bra både for ungene og for foreldrene, og fordi det i tillegg øker arbeidstilbudet. Jeg har venner som ikke er sikre på om de kommer seg i jobb igjen etter fødselspermisjonen på grunn av at det ikke er barnehager nok her i denne byen. Vi er nødt til å satse på utdanning, på etterutdanning og på forskning. Og vi er nødt til å satse mer på de menneskene som havner i arbeidsløshet.

Jeg var nylig på et seminar som viste hvordan en god del av de menneskene som støtes ut av industrien, har trøbbel med å komme seg tilbake igjen i jobb og istedenfor havner i uføre, fordi vi ikke har et tilbud til de arbeidsløse som er godt nok til å sørge for at de kommer seg tilbake igjen i jobb.

For å få til alle disse tingene trenger vi en aktiv offentlig sektor for å komme på plass, for å smøre næringslivet og for å sørge for at det fins nok folk. Så finnes det skaperkraft nok der ute til å klare å dra dette landet videre med verdens høyeste produktivitet i årene som kommer også.

C a r l I . H a g e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Svein Flåtten (H) [11:36:38]: Når en erfaren finanspolitiker som representanten Schjøtt-Pedersen maner frem skremmebilder av perioden 2002–2003, uten å henvise til den politikken som var ført forut, er det forunderlig. Vi vet alle, tror jeg, at disse funksjonene tar tid. Skuten ble snudd, og på samme måte ser man nå resultatene etter at den nye regjeringen har gått på. Det er en forsikelse i dette.

Schjøtt-Pedersen sier videre at den forrige regjeringen aldri løftet en finger for å berge arbeidsplasser. Nei, nå har man jo sett hvor lett det er å berge arbeidsplasser ved å løfte fingre. Union er et godt eksempel på dette. Det er nettopp det interpellasjonen i dag dreier seg om – ikke om å berge arbeidsplasser, men om å skape arbeidsplasser. Hva er verktøyene for å skape arbeidsplasser i fremtiden?

Representanten Asmyhr pekte på at det er for tidlig å felle dommen. Ja, det er for tidlig å felle dommen, men det er ikke for tidlig å etterlyse det som man har vært så sterk på å si skal skje: Det skal komme noe nytt, det skal komme en stor omveltning i næringspolitikken. Da venter næringslivet på det. Derfor er det viktig at vi i dag etterlyser dette. Det oppfatter jeg at veldig mange er opptatt av.

Så har jeg lyst til å avlegge representanten Lundteigen en visitt. Han vil ikke snakke om sin egen næringspolitikk. Han vil bare etterlyse hva Høyre kunne tenke seg å gjøre. Jeg skal komme ham i møte på dette med personlig næringsdrivende, når han spør hva vi kan tenke oss å gjøre. Han har på sin side økt formuesskatten og tatt vekk en del av lønnsfradraget. Vi har fremmet et Dokument nr. 8-forslag i dag som vil medføre en lettelse i formuesskatten, særlig for dem i primærnæringene, på mellom 50 mill. kr og 100 mill. kr. Forslaget er herved anbefalt.

Til slutt en visitt til representanten Gullvåg, fra mitt eget fylke, som sjelden tar ordet i denne så uten å nevne subsidieringen av «taxfree»-handelen mellom Sandefjord og Strømstad. Det er sikkert utmerket. Men jeg tror at næringspolitikken må et skritt videre, og da har jeg lyst til å henge meg på det som representanten Sørfonn var inne på her. Han bad finansministeren om å ta med et referat av denne interessante debatten – jeg tror mange synes den har vært interessant – til næringsministeren. Det ønsket henger jeg meg på. Det er viktig at næringsministeren får vite hva som foregår i Stortinget. Denne debatten har vist at vi også kunne tenke oss å diskutere dette med næringsministeren selv. Om han tar med seg sin verktøykasse, som, slik jeg ser det, sikkert ikke er altfor tung å bære i øyeblikket, vil også han være hjertelig velkommen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:39:57]: Jeg vil takke for mange interessante innlegg. Jeg synes ikke det har vært tendenser til stor svartmaling, men noen har kanskje tillatt seg å dekke litt. Det står i sterk kontrast til det jeg så i går på Oslo Børs, nemlig en ny «all time high»; det går veldig bra slik som situasjonen nå er i norsk næringsliv.

Så er det noen som i debatten har etterlyst næringsministeren. Til interpellanten må jeg si at det faktisk er slik at hvis man retter en interpellasjon til finansministeren, får man finansministeren. Næringsministeren har andre oppdrag i dag, og han er selvfølgelig klar til når som helst å komme til Stortinget for å snakke om næringspolitikk.

Så litt til historieskriving, som kanskje ofte får en litt for stor del av debatten. For det første er jeg enig med representanten Sponheim i at det som nå er det mest interessante, er å se hvordan arbeidsløsheten og arbeidsmarkedet videre utvikler seg. Jeg skal komme litt tilbake til det. Arbeidsløsheten har gått langsommere ned enn man skulle tro. Det kan være mange grunner til det. Men det vi i hvert fall vet, er at det framover er en stor utfordring for oss å klare å matche dem som nå er på utsiden av arbeidsmarkedet, med det nye antall jobber som kommer – for det kommer.

Så til de små sleivsparkene om SVs ansvarlighet eller uansvarlighet. Jeg ser at en av de virkelig store mulighetene som SV nå har, særlig fordi vi har finansministeren, er å få slutt på at diskusjonen om økonomisk politikk dreier seg om en skala fra ansvarlig til uansvarlig. Det dreier seg om ulike politiske prioriteringer, og jeg har satt meg som mål at jeg skal få mer oppmerksomhet rundt det framover.

Så en liten vurdering av dette som dreier seg om konjunktursituasjonen i norsk økonomi og handlingsregelen.

Både Fremskrittspartiet og SV har i opposisjon i diskusjonen rundt handlingsregelen kanskje vært for lite opptatt av hvor stor fleksibilitet man egentlig skulle ha i gjennomføringen av handlingsregelen, fordi det er i tråd med handlingsregelen å legge betydelig vekt på det som er konjunktursituasjonen i norsk økonomi. Det er et veldig viktig og vesentlig element. Det er også det som kommer til å avgjøre oljepengebruken framover.

Det mest spennende i de årene vi nå står foran, og særlig det nærmeste året, er hvilke presstendenser vi får i norsk økonomi. Vi kan allerede se tegn når det gjelder boligmarkedet og eiendomsmarkedet generelt. Prisene er høye, og gjelden øker hos privatpersoner. Men det er også tendenser til at vi mangler arbeidskraft på en del områder. Den virkelige utfordringen for oss og for norsk næringsliv er å sørge for riktig kompetanse til rett tid på rett plass. Det stiller veldig store krav til arbeidsmarkedspolitikken framover.

Presidenten: Interpellasjonsdebatten er dermed avsluttet.

S a k n r . 3

Interpellasjon fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og likestillingsministeren:

«Det er 750 000 aleneboende i Norge, mer enn 1/3 av alle husstander. Selv om aleneboende har ulike levekår, utgjør de en ensartet gruppe i den forstand at de lever alene med én inntekt. Mange av de aleneboende sliter med å komme inn på boligmarkedet og kommer i snitt dårligere ut økonomisk enn de som bor sammen med noen. Noe av grunnen til det er at utgifter som kommunale avgifter og strøm er husstandsavhengig, ikke forbruksavhengig. Regjeringen Bondevik II varslet at det skulle komme en stortingsmelding om singelpolitikk våren 2006, for å kartlegge de aleneboendes livssituasjon og vurdere tiltak knyttet til bokostnader, kommunale avgifter og endringer i skattesystemet.

Hva vil statsråden gjøre for at samfunnet skal ivareta de aleneboende på en bedre måte?»

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [11:44:43]: En stadig større andel av befolkningen i Norge lever alene. I 1960 bestod 15. pst. av norske husholdninger av én person, mens andelen i dag er på hele 38 pst. I Oslo består over halvparten av husholdningene av én person. Enpersonshusholdninger er særlig vanlig i bykjernene og i enkelte spredtbygde strøk.

Mens det tidligere var mest vanlig at en inntekt skulle forsørge hele familien, har de fleste familier nå to inntekter å leve av. De som bor alene, kommer i snitt dårligere ut økonomisk enn de som bor sammen med noen. Ifølge Statistisk sentralbyrå har en som bor alene, i gjennomsnitt 200 000 kr i utgifter hvert år. Par uten barn har kun 160 000 kr hver, dvs. at aleneboende har 40 000 kr mer i utgifter hvert år enn par uten barn.

En framtidsrettet familiepolitikk må ta hensyn til alle typer familier og også ivareta de aleneboendes situasjon.

Tidligere barne- og familieminister Laila Dávøy inviterte derfor aleneboende til å gi innspill til departementet om sin livssituasjon og sine levekår. Innspillene skulle danne grunnlag for å vurdere på hvilke områder samfunnet bør ivareta de aleneboendes situasjon på en bedre måte. Bondevik II-regjeringen startet et arbeid med sikte på å legge fram en stortingsmelding om de aleneboende våren 2006. Det er viktig at den sittende regjering følger opp dette arbeidet.

Aleneboende er den eneste gruppen som har fått mindre økonomisk handlingsrom de siste årene. Mye av dette skyldes den store økningen i boligprisene, som særlig har slått ut for mindre leiligheter. Andelen av de som eier sin egen bolig, er også lavest blant de aleneboende og enslige forsørgere. Det er nesten tre ganger så vanlig for aleneboende å leie bolig som det er for par. Flere enn hver tredje aleneboende leier bolig.

Bondevik II-regjeringen iverksatte noen tiltak for å hjelpe enslige inn på boligmarkedet. I 2002 ble boutgiftstaket hevet med 5 000 kr i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Pr. tredje termin 2004 hadde 900 flere husstander fått bostøtte som følge av at boutgiftstaket i storbyene var blitt hevet.

Sammen med lav boligrente er Startlån også en ordning som gjør det enklere å komme inn på boligmarkedet. Problemet til mange unge lånsøkere i dag er at de mangler egenkapital. I Startlån-ordningen blir det lagt opp til en samfinansiering, der det private markedet yter grunnfinansiering og kommunene toppfinansiering. Dermed vil kommunene og det private kredittmarkedet sammen spille en aktiv rolle med hensyn til å sette flere unge i stand til å kjøpe egen bolig. Kommunene administrerer låneordningen. Det betyr at lånesystemet blir mer treffsikkert og fleksibelt i forhold til de lokale utfordringene på boligmarkedet.

En undersøkelse utført av ECON for Husbanken viser at Startlånet er et viktig virkemiddel for å hjelpe ungdom og vanskeligstilte til å få egen bolig. I 2004 fikk om lag 7 000 innbyggere utbetalt startlån for nærmere 3 milliarder kr. Det er viktig at alle som har behov, får tilbud om startlån for å komme seg inn på boligmarkedet.

I tillegg til problemer knyttet til boligkjøp må de aleneboende betale for mange utgifter alene som andre kan dele på to. Det gjelder kommunale avgifter som vann, kloakk, renovasjon samt strøm. I tillegg er det fasttelefon, forsikringer og avisabonnement. Prisen er den samme enten det er en eller flere i husstanden.

Kristelig Folkeparti ønsker gjennomgang av alle kommunale avgifter med sikte på å gjøre dem mest mulig forbruksavhengig i stedet for husstandsavhengig. Noen kommuner tilbyr i dag sine innbyggere å levere halv søppelsekk til halv pris. Dette bør enkelt kunne gjøres over hele landet og utvides til å gjelde andre kommunale tjenester. Jeg vil oppfordre alle kommuner til å ta tak i dette.

Både vannavgift, kloakkavgift og renovasjonsavgift kunne med fordel bli gjort forbruksavhengig. Da hadde avgiftene reflektert det reelle forbruket i stedet for å belaste aleneboende for samme forbruk som husstander med mange medlemmer. En viktig bieffekt av et slikt system

vil være økt fokusering på ressursbruk og kan på sikt gjøre oss til mer bevisste forbrukere og gi en positiv miljøgevinst.

Det er ikke bare det offentlige tilbudet som er avgjørende for aleneboendes hverdag. Et privat tiltak som gjør livet enklere for mange enslige, er f.eks. bildeleordninger. Det er kostbart å eie bil alene, og mange storbyer i Norge har bildeleordninger som man kan være med på. Nettstedet «Grønn Hverdag» gir en god oversikt over ordningen. Frivillighetsentralene har også mange tilbud til bl.a. aleneboende.

For å bedre de aleneboendes situasjon ønsker Kristelig Folkeparti å se på ordninger som bedre imøtekommer denne gruppens interesser. Vi vet at mange sliter med å komme inn på boligmarkedet, og vi vet at mange sliter med å klare de faste utgiftene knyttet til boligen sin. Vi vet også at de aleneboende er den eneste gruppen som har fått mindre økonomisk handlingsrom de siste årene. Derfor vil vi oppfordre kommunene til å gjennomgå sine avgiftssystemer med sikte på å gjøre avgiftene mer forbruksavhengige. Det vil også kunne gjøre at alle innbyggere blir mer bevisste forbrukere. Kristelig Folkeparti ønsker samtidig å vurdere endringer i skattesystemet. Hva vil Regjeringen gjøre for å kartlegge de ensliges situasjon, og hvilke tiltak mener statsråden kan være aktuelle for å utjevne levekåra mellom dem som bor alene, og dem som bor i lag med noen?

Statsråd Karita Bekkemellem [11:51:58]: Jeg vil takke representanten Molvær Grimstad for interpellasjonen. Representanten tar opp et viktig tema, som vi vet berører svært mange. Dette gir meg anledning til å informere om hvor arbeidet med ensliges situasjon står.

Jeg har lyst til å starte med å si at Regjeringen er opp tatt av enslige og vil på en egnet måte komme tilbake til Stortinget med oppfølging av deres levekår. Storsamfunnets tilrettelegging for familier med barn er og har vært viktig. Men samtidig har dette ført til at samfunnet vårt er bygd veldig mye på det som handler om kjernefamilien, som ikke i like stor grad er normen for hvordan folk lever livet sitt. Dette gir både regjering og storting utfordringer når det gjelder å tilrettelegge for gode tiltak overfor gruppen aleneboende i Norge. For eksempel har mange aleneboende de samme økonomiske forpliktelsene som par har, men kun én inntekt. Dette kan være med på å skape skjevfordeling av ressurser mellom samboende og aleneboende, og det inngår også i en viktig debatt om fordelingsprofilen når det gjelder grupper i vårt samfunn.

Det finnes et høyt antall enslige personer i Norge. Enslige kan vanskelig plasseres i én gruppe. De finnes i alle grupper enten vi ser på alder, utdanning, inntekt, kjønn og ulike livssituasjoner og livsfaser. Vi vet at det å være enslig og varigheten av enslighet vil kunne variere. Derfor er det også viktig å se på hva slags tiltak vi kan komme med – representantene flirer, president, men jeg skal gå videre i innlegget mitt – og tilretteleggingen av slike tiltak. Mangfoldet – hvem de enslige er, og hva slags utfordringer de har – tilsier at vi trenger mer kunnskap før

vi foreslår tiltak. Eventuelle tiltak for enslige er vi nødt til å skreddersy.

Barne- og likestillingsdepartementet har satt i gang en bred utredning som gjennomføres av Statistisk sentralbyrå, om enslige personer som lever alene uten barn og uten ektefelle/samboer. Alle opplysninger i utredningen vil, i den grad det er mulig, oppgis både for kvinner og menn. Ensliges livssituasjon og levekår vil, så langt som mulig, bli sammenliknet med andre husholdningstyper, som par med og uten barn og aleneforsørgere. Vi vil også få vite hvordan utviklingen i levekår har vært over tid.

Utredningen vil gi oss kunnskap om mange sider ved ensliges levekår. Den vil for det første gi oss viktige demografiske opplysninger, f.eks. om antallet aleneboende, om det har vært en økning eller nedgang i antall aleneboende over tid, alders- og kjønnssammensetning blant de aleneboende og hvor lenge folk har vært enslige.

Jeg er helt enig i representanten Molvær Grimstads tilnærming når det gjelder profilen bl.a. på de kommunale avgiftene. Og det er helt klart at halv søppelsekk til halv pris kan være viktig, men det viktigste når vi snakker om å ha målrettede tiltak for gruppen enslige, er jeg helt overbevist om vil være å ha en offensiv sosial boligpolitikk som faktisk gjør at man kan klare å skaffe seg sin egen bolig og finansiere den, i de store byene i dag. Det å bo trygt og godt er viktig for de aller fleste, og utredningen vil gi oss kunnskap om ensliges bosituasjon, f.eks. hvorvidt boligen eies eller leies, størrelsen på boligen, standarden og flere ulike mål på kostnader ved å bo. I tillegg kommer også en vurdering av hvor tyngende boutgiftene er.

Utredningen vil bl.a. omfatte spørsmålet om inntekt. Man vil se på inntektssammensetningen, f.eks. i hvor stor grad aleneboende har lønnsinntekt eller næringsinntekt, hvorvidt de mottar ulike typer pensjoner og ulike typer stønader. Vi vil også få vite i hvilken grad aleneboende har formue, hva slags formue de har, hvor stor den samlede gjelden er og gjeldsoppbyggingen. I tillegg vil vi få tall for inntekts- og formuesskatt til kommune, fylke og stat samt medlemsavgifter til folketrygden og fratrukket skattefradrag.

Oversikt over utviklingen i økonomiske levekår vil gi svar på følgende spørsmål: Jobber de fleste enslige som er i yrkesaktiv alder? Hvor økonomisk utsatt er de? Har de høy gjeldsbelastning og høy gjeldsrentebelastning? Vil vi få vite hvor mange aleneboende som har lav inntekt, og hvor mange som har lav inntekt over lang tid?

Et viktig forhold som vi også vil belyse, er forbruket. Vi vil få vite hvor høye boutgifter enslige har når det gjelder husleie og boliglån, og hvor mye de betaler i kommunale avgifter sett i forhold til andre husholdningstyper. Vi vil få oversikt over utgifter til strøm, brensel, telefon, TV og avis, forsikring, husholdningsutstyr, bilutgifter og reiseutgifter, for å nevne en del ting. Et spørsmål som vil svares, er om aleneboende i større grad enn medlemmer i flerpersonghusholdninger deltar på ulike samfunnsarenaer. Dette kan vi få vite noe om ved å se på deltakelsen i organisasjoner, i politikk og kultur.

Et viktig forhold som også vil avdekkes, er sosial kontakt, dvs. ensliges kontakt med venner og familie. Man

(Statsråd Bekkemellem)

vil også se på om sosial kontakt og psykisk helse henger sammen, og om det finnes tendenser til såkalt opphopning, dvs. om noen mangler kontakt med både venner og familie og i tillegg til det har liten tilknytning til yrkeslivet. Vi vil få oversikt over tidsbruk og ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag.

Arbeid er kanskje den aller viktigste faktoren som bestemmer inntekten for aleneboende. Det er derfor viktig å undersøke omfang og type yrkesaktivitet og hvorfor yrkesaktiviteten eventuelt er lav. Vi vil få viktige opplysninger om helse gjennom å se på levevaner og avhengighet, f.eks. av det offentlige hjelpeapparatet. Vi vil også fokusere på aleneboende blant innvandrere.

Alt i alt vil denne brede tilnærmingen gi oss en veldig god kunnskap om ensliges livssituasjon og levekår i Norge i dag. Det vil være et unikt stykke kartleggingsarbeid som vi ikke har dokumentert på en slik måte tidligere. Et godt oppdatert kunnskapsgrunnlag er etter min mening en viktig forutsetning for at vi fra Regjeringens side skal kunne vurdere tiltak. Utredningen vil gjøre det mulig å identifisere grupper av enslige som kan ha særskilte problemer og behov. Etter planen vil rapporten fra Statistisk sentralbyrå foreligge første halvår i år. Det er først når jeg har fått hele rapporten, at det er forsvarlig å vurdere hvordan vi på en best mulig måte kan styrke de ensliges situasjon.

Jeg mener at dette er helt i tråd med det som stortingsflertallet sa i forrige periode, at man skulle komme tilbake til forslaget om aleneboendes og aleneforsørgeres levekår og mulige tiltak for dem når vi fikk utredninger som gav mest mulig kunnskap om ensliges levekår og livssituasjon.

Jeg ser fram til debatten. Jeg vet at det fra samtlige partier i salen er et stort engasjement i denne saken. Jeg vil lytte til de innspill og forslag til løsninger som kommer fram her i dag.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [12:01:03]: Jeg vil takke statsråden for svaret på interpellasjonen. Jeg er glad for at man vil følge opp utredningen i forhold til de ensliges levevilkår og dermed styrke kunnskapsgrunnlaget.

Når det gjelder situasjonen til de aleneboende, merket jeg meg at statsråden sa at man vil komme tilbake til Stortinget på en egnet måte. Jeg oppfattet det litt uklart, men det jeg da lurer på, er om Regjeringen vil komme med en egen stortingsmelding, slik den forrige Regjeringen varslet. Det ville være en god anledning for Stortinget til i full bredde å gå gjennom situasjoner og utfordringer knyttet til de enslige.

Det de enslige har felles, er at de bor alene og har én inntekt. Ellers er de like forskjellige som resten av befolkningen. Så det kan være mange ulike ting man ønsker å se på her. Men vi vet at hver tredje husstand består av én person, så dette gjelder veldig mange.

Vi vet også at status kan endre seg over tid. De som er aleneboende, kan bli samboende eller gifte seg etter en periode, eller det kan bli samlivsbrudd. Om man bor alene

eller sammen med flere kan for enkelte personer endre seg over tid. Men vi vet at det er en trend at stadig flere bor alene.

Jeg kunne tenke meg å få et tydelig svar på dette, nettopp fordi den forrige regjeringen varslet at man ville løfte dette opp og legge fram en egen stortingsmelding slik at man kunne drøfte det. Betyr det statsråden sa, at man ikke har tatt stilling til om det skal komme en egen stortingsmelding, eller er Regjeringen usikker på på hvilken måte man vil angripe disse utfordringene i forhold til Stortinget? Det ville være fint om statsråden kunne svare på det. Jeg håper jo på at man kommer med en egen melding om dette.

Statsråd Karita Bekkemellem [12:03:15]: Som jeg sa i innlegget mitt, er det viktig for Regjeringen at vi nettopp får svar på alle de utfordringene vi har. Regjeringen har pr. i dag ikke tatt noen beslutning om hva som vil være den beste måten å legge fram en sak for Stortinget på. Det er litt fordi jeg også vet at veldig mange av svarene og løsningene ligger innenfor området til flere departementer. Men dette blir mer teknikk enn politikk.

Jeg mener at det viktige rett og slett er at vi har en regjering som er villig til å komme med tiltak. Slik sett er jeg meget takknemlig for utålmodigheten. Jeg skal prøve å gjøre mitt ytterste for at det ikke skal gå så altfor mange år før vi i hvert fall kan prøve å gi Stortinget noen svar. Men jeg legger heller ikke skjul på at det er meget komplisert å ha veldig klare svar på dette området, svar som vi med trygghet vet vil være målrettet, og som vil være gode tiltak for gruppen. Det er derfor jeg i denne saken ønsker dialog. Jeg ønsker at vi skal ha mye offentlig debatt om hva som vil være de riktige grepene å ta overfor denne store gruppen på over 700 000 mennesker. Derfor tror jeg også at en offentlig debatt knyttet til dette vil bli mye sterkere nå når vi begynner å få statistikker og undersøkelser fra Statistisk sentralbyrå. Men når det gjelder i hvilken form vi skal komme tilbake, må jeg være ærlig og si at vi ennå ikke har tatt den beslutningen. Men det viktige er at vi har en politisk vilje til å levere på dette viktige feltet som representanten tar opp.

Gunn Karin Gjøl (A) [12:05:25]: Interpellanten tar opp et veldig viktig tema.

Norge i 2006 kjennetegnes av at vi har et samfunn med mangfold når det gjelder samlivsformer og familiestrukturer. Fra den tid da kjernefamilien var det sentrale, har familieformene nå blitt utvidet. Nå finner vi altså familier med to voksne, med mine, dine og kanskje våre barn. Vi finner enslige forsørgere med barn. Vi finner homofile og lesbiske med og uten barn, og vi finner single, eller enslige. Vi må ha en politikk for alle disse familieformene. Vi skal vokte oss vel for å løfte pekefingeren og anbefale én type samlivsform.

Jeg er glad for at Stortinget en rekke ganger i den senere tid har fokusert på dem som bor alene, og deres levekår, og at interpellanten også viderefører denne debatten.

I Statistisk sentralbyrås statistikker kan vi lese at 740 000 personer i Norge i dag bor alene, og at de utgjør

40 pst. av husholdningene. I Oslo utgjør de som bor alene, 50 pst. av husholdningene. Men single er ingen ensartet gruppe som det går an å ha ett tiltak eller ett virkemiddel for. Det er alt fra den unge studenten som snart er på tur inn i et samboerforhold, til den enslige på 60 år som har bodd alene hele livet sitt. Begrepet enslig omfatter alle fra dem som bare en kort periode av livet bor alene, til dem som hele livet bor alene.

Det er mange grunner til at mennesker velger å bo alene. Likestillingskampen i de senere årene har faktisk bidratt positivt til at kvinner kan velge å bo alene, fordi de ikke lenger er økonomisk avhengig av menn. Det skal vi holde fast ved.

Enslige er ingen ensartet gruppe, som jeg sa. Men de har én ting felles, og det er at de ikke har noen å dele utgiftene sine med. De fleste i denne gruppen klarer seg veldig bra, men det er et mindretall som har det økonomisk vanskelig.

Arbeiderpartiets holdning er at de beste tiltakene for å hjelpe denne gruppen er å ha gode generelle velferdsordninger. Ja, en så generell velferdsordning som en god kommuneøkonomi bidrar også, fordi det bidrar til at kommunene har et lavere avgiftsnivå, noe som har stor betydning for dem som er enslige.

I tillegg kan det være nødvendig med særskilte virkemidler. Men fra Arbeiderpartiets side synes vi det er vanskelig å fastsette dette før utredningen fra Statistisk sentralbyrå er fullført. Det vi helt sikkert vet, er at de største utgiftene for enslige i dag er bostøtte. Særlig i de store byene er inngangsbilletten til boligmarkedet så høy at det er vanskelig for denne gruppen å komme seg inn. Markeds- og boligprisene er regulert ut fra at det er folk med stor kjøpekraft – altså toinntektshusholdninger – som skal betale.

Det er prisverdig at også Kristelig Folkeparti nå er blitt opptatt av de ensliges situasjon. Men det kan ikke underslås at i de siste fire årene med borgerlig regjering er situasjonen for de enslige på boligmarkedet blitt betydelig vanskeligere. Det er kuttet i støtten til utleieboliger, og virkemidlene for en sosial boligpolitikk er svekket. Husbanken er blitt endret fra å være et instrument for at man skal kunne kjøpe bolig uten å være rik, til at det nå kun er de fattigste av de fattige som får muligheten gjennom Husbanken.

Fordelen med å sitte i regjering – hvilket også Kristelig Folkeparti har gjort i sju av de siste ni årene – er at man da kan fremme forslag og tiltak. Og jeg er litt forundret over at de ikke tok seg tid til å prioritere å jobbe for denne gruppen da de sjøl satt i regjering.

For den rød-grønne regjeringen er det viktig å sikre gode velferdsordninger som fanger opp alle, inklusiv de enslige. Det er viktig å ha en god boligpolitikk og sikre folk arbeid og utdanning. Men vi må også se på ordninger som spesielt retter seg mot de enslige, som kommunale avgifter ut fra forbruk, Husbankens fleksibilitet i bostøtteordningene og handels- og servicenæringens tilbud om varer og tjenester til priser som samsvarer med enpersons-husholdningenes forbruk og behov.

Jeg ser fram til rapporten fra SSB som vil bli lagt fram i løpet av våren. Jeg tror den vil gi oss mye mer kunnskap om ensliges levekår og livssituasjon enn det vi har i dag, og vil gjøre oss bedre i stand til å ta stilling til hva slags tiltak vi må sette inn overfor den gruppen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [12:10:34]: Vi som har levd betydelige deler av voksenlivet som aleneboende, vet godt at det er tøft økonomisk. Vi vet at boligutgiftene er tunge. For eksempel vil husforsikring, som man gjerne må betale for huset og innboet sitt, beløpe seg til omtrent det samme som for en familie på fire. Når det gjelder kommunale avgifter, betaler man gjerne det samme i søppelavgift som en stor familie gjør. I NRK-avgift betaler man det samme som en stor familie gjør. Og det samme gjelder eiendomsskatt. Eiendomsskatt er innført i over 50 pst. av norske kommuner, og det ivres jo fra SV og Arbeiderpartiet for at enda flere kommuner skal ha denne skatten. Det er en skatt som rammer blindt, og hvor man ut fra husstørrelse må betale det samme enten man er én eller fire. Ofte blir det da trangt når regningene strømmer på.

En annen problematikk, riktignok sideordnet, som kan oppstå for en del av dem som bor alene, er ensomhet. Det er på ingen måte alle som bor alene, som er plaget av dette, men det er et gryende problem i vårt samfunn at ensomheten er betydelig, og at noen av de tilfeller som man kan komme over, kan grense mot psykiatrien og kanskje er med og bidrar til økte psykiske problemer.

Tøffest tror jeg det er for dem som bor alene, men som i tillegg har barnebidrag som skal betales. Det er selvfølgelig slik at man skal prioritere å betale barnebidrag, men det kan da bli lite til andre ting. Og vi vet at mange aleneboende som betaler bidrag, sliter med økonomien. De har betalingsproblemer, og det blir ikke spesielt mye lettere av en overivrig Statens innkrevingsentral.

Hva konkret vil Fremskrittspartiet gjøre? Fremskrittspartiet har helt siden partiet ble opprettet for over 30 år siden, jobbet for at man ikke skal betale mer i skatter og avgifter til det offentlige enn nødvendig. Det betyr at vi i mange år har jobbet for at kommunale avgifter ikke skal begrenses etter vilkårlige regler som boareal o.l. Slike avgifter skal maksimalt utgjøre den reelle offentlige kostnaden og derfor beregnes etter forbruk. Dette er et eksempel på hvordan Fremskrittspartiet jobber for enslige. Fremskrittspartiet har liten tro på spesielle ordninger for ulike grupper, da disse ofte blir kostbare å administrere. Dessuten ser vi ofte liten reell effekt av ordningene. Spørsmålet er selvfølgelig også om vi i det norske samfunnet har økonomi til ytterligere store subsidieordninger.

Man kan selvfølgelig spørre seg hvorfor det er så mye fokusering på familiepolitikk og så lite på singelpolitikk. Svaret er vel at det er naturlig, og at det blir mye fokusering på familiepolitikken, som dreier seg om barn, barnehager, kontantstøtte osv., fordi barn er så viktige i samfunnet vårt. Men vi som politikere må klare å ha to tanker i hodet samtidig på dette området og fokusere også på dem som velger ikke å ha barn.

Fra Fremskrittspartiets ståsted er det ikke slik at vi tenker at vi skal ha en spesiell singelpolitikk. Vi tenker oss at vi skal ha en generell politikk som kan gagne alle grupper, og som selvfølgelig også vil gagne dem som er single. Vi skal selvfølgelig ikke avskjære oss muligheten til å vurdere konkrete forslag som måtte komme ut av det arbeid som nå gjøres i departementet. Men jeg vil jo håpe at man i det arbeidet også prøver å se spesielt på de bidragsbetalende, og at man der prøver å få til en mer rimelig fordeling av de byrder som foreligger.

Jeg synes det er rørende at Kristelig Folkeparti har omsorg for de single. Det er flott med en slik iver som den som ligger bak denne interpellasjonen. Det man kan spørre seg om, er hvorfor man ikke har gjort noe på området, når man faktisk har sittet seks av de siste åtte årene i regjering. En stortingsmelding vil kartlegge tingene, ja, men den vil ikke løse problemene, og det det handler om her, er konkret handling, konkrete lovendringer og konkrete kommunale vedtak.

Avslutningsvis: Jeg synes intensjonen er god, og den skal representanten Molvær Grimstad ha ros for.

Olemic Thommessen (H) [12:15:56]: Mange her har pekt på den stillingen som enslige har. Jeg slutter meg til det som er sagt, og skal ikke bruke tid på å gå inn på det.

Jeg synes interpellanten beskrev de ensliges situasjon på en meget god måte. Men det er også klart at det er en ikke ensartet gruppe, og jeg tror nok at de vi egentlig her snakker om, er de blant de enslige som tilhører de lave inntektsgruppene. Sånn sett er jeg enig med representanten Gjøl i at dette også dreier seg om alminnelig velferdspolitik, det dreier seg om å finne ordninger som gjør at vi målrettet treffer dem som trenger det mest. Der vil jeg nok si at den tilnærmingen som Bondevik-regjeringen hadde gjennom sin fattigdomspolitik, nettopp var preget av det, med fine ordninger som målrettet traff dem som faktisk trengte det aller, aller mest.

Ellers er det vel heller ikke noen tvil om at veldig mye av det vi snakker om, i virkeligheten ikke dreier seg så mye om statlige tiltak og virkemidler. Jeg tror at for veldig mange enslige er det de kommunale forholdene som føles mest på kroppen. Det dreier seg om eiendomsskatten, det dreier seg om kommunale avgifter av så mange slag, og av stadig flere slag. Når representanten Gjøl peker på at hvis man har en generelt god kommuneøkonomi, så ligger det an til at man skulle få lavere utgiftspress i kommunene, tror jeg nok jeg vil minne om at Arbeiderpartiet også lokalt i de aller, aller fleste tilfeller nettopp er pådrivere for et høyt avgiftsnivå, og ikke minst et høyt nivå på eiendomsskatten. Det har vi i disse dager svært mange eksempler på.

Når man da ser på den skattepolitikken som man gjennom år har hatt i forhold til bolig – der man tidligere også hadde fordelsbeskatningen av bolig, man har formuesskatten, og man har den kommunale eiendomsskatten, altså en tretakket kloss som går på bolig – ja, så rammer jo det nettopp denne gruppen. Sånn sett burde Arbeiderpartiet se på hvordan det partiet helhetlig sett nærmer seg forholdet til det å eie en bolig. Det må da virkelig være slik at vi skal

ha en politikk som gjør at også enslige skal ha utsikt til å kunne eie den boligen de lever i.

Det ble helt riktig pekt på den utfordringen som mange kvinnelige enslige har hatt tidligere, og jeg er enig med den som uttalte at det er et stort fremskritt at også kvinner lettere kan velge å være enslige. Men jeg vil nok da også peke på at vi har fått en fremvoksende gruppe av enslige menn med forsørgerbyrde, som også er en ganske utsatt gruppe. Jeg er sikker på at de fleste av oss jevnlig mottar henvendelser fra både enkeltpersoner og organisasjoner innenfor den gruppen som beskriver, synes jeg, ganske alvorlige familiesituasjoner, selvfølgelig først og fremst for den ene personen det konkret angår, men jeg tror også det er en side som har ganske viktige sosiale perspektiver i forhold til de familiene de forholder seg til – til barn, til tidligere ektefeller. Ikke minst i forhold til det som denne gruppen kan tilby sine barn når det gjelder gode samvær, er de levevilkårene de har, svært viktige å ivareta. Det er ikke like enkelt å utøve en stor grad av omsorg hvis man bor på en trang hybel, som det hadde vært hvis man faktisk hadde litt plass å ha barna på.

Høyre vil etterspørre en bred tilnærming i måten statsråden har tenkt å komme tilbake til Stortinget på. Vi stiller oss litt undrende til at man så langt ikke signaliserer en stortingsmelding. Uansett – det er viktig å få en god generell diskusjon, for dette dreier seg ikke bare om hva vi gjør i denne sal, dette dreier seg også om den diskusjonen som skal foregå rundt i kommunene og i så mange andre fora. Da er debatten i seg selv, belysningen av saken i seg selv, svært viktig.

May Hansen (SV) [12:21:20]: Interpellanten løfter fram et politikkområde som var viktig for SV i forrige periode, og som selvfølgelig er like viktig for SV i regjering.

En stadig større del av befolkningen er aleneboende. Særlig i de store byene, som enkelte andre har vært inne på før, er det mange enpersonshusholdninger. I Oslo bor over en fjerdedel av befolkningen alene. Det er særlig mange aleneboende i aldersgruppen 20–29 år og blant dem over 70 år. Det som er alvorlig, er at unge aleneboende er overrepresentert blant de permanent fattige.

Aleneboende har merutgifter på en rekke områder i forhold til husholdninger med to inntekter. Statens institutt for forbruksforskning, SIFO, konkluderte i 2004 med at aleneboende har en merkostnad på over 4 000 kr i måneden i gjennomsnittlige utgifter i forhold til topersonshusholdningene. Særlig kan det være vanskelig for eninntektshusholdningene å komme inn på boligmarkedet. En del typer avgifter som ikke betales etter faktisk forbruk, gir også aleneboende større utgifter enn personer i topersonshusholdninger, som flere andre også har vært inne på i debatten.

Gruppen aleneboende er en svært uensartet gruppe, og en rekke andre forhold enn boform vil være avgjørende for den økonomiske situasjonen for mennesker i denne gruppen. Boform er likevel et viktig spørsmål i fordelingspolitikken. Det er derfor av betydning å få økt innsikt i hvordan politiske tiltak på ulike områder slår ut for de mange som bor alene. Særlig boligpolitikken, innretnin-

gen på offentlige velferdstjenester, arbeidsmarkedspolitikk, studiefinansiering og pensjonsordninger vil være viktige områder.

De siste åra er det ikke foretatt utredninger i offentlig regi som fokuserer spesielt på aleneboendes levekår. SV fremmet derfor i forrige stortingsperiode et forslag om at det skulle legges fram en stortingsmelding om aleneboendes levekår hvor de ulike politiske tiltak rettet inn mot denne gruppen skulle vurderes. Vi framhevet også i forslaget at det var naturlig at en slik melding så nærmere på aleneforsørgernes situasjon, siden disse vil møte mange av de samme utfordringene og problemstillingene som mennesker som bor alene. SVs forslag i Dokument nr. 8:88 for 2003-2004 ble fremmet 17. juni 2004 og lød som følger:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en Stortingsmelding om aleneboende og aleneforsørgeres levekår, og mulige tiltak for å bedre disse.»

Kristelig Folkeparti, Høyre og den da sittende regjering var imot dette forslaget i forrige periode. Det var flertall for å lage denne meldingen i forrige periode, men det støttet altså ikke regjeringa.

Det er viktig å se på hva komiteen sa i innstillingen da vi behandlet dette forslaget. Den viser til budsjettinnstillingen, der en enstemmig komite sa:

«Komiteen vil imidlertid fortsatt be departementet følge utviklingen i levekårene for enslige forsørgere og vurdere behovet for ytterligere målrettede tiltak.»

Og så sier komiteen videre:

«Aleneboende er en uensartet gruppe. Komiteen vil peke på at mange enslige er ressurssterke som ikke møter særskilte utfordringer i hverdagen. For en så uensartet gruppe er det naturlig å legge en strategi der de vanlige instansene skal sørge for at aleneboendes interesser blir ivarettatt på lik linje med den øvrige befolkning.

Komiteen er kjent med at Regjeringen arbeider med en utredning vedrørende aleneboendes levekår, og legger til grunn at Stortinget på egnet måte blir gjort kjent med hvilke tiltak som er viktige for å påvirke samfunnets holdninger til enslige, og om det bør stilles konkrete krav til gjennomgang av politikken på enkeltområder. Komiteen understreker at en slik gjennomgang må legge vekt på at det skal være økonomisk mulig å leve i en eninntektshusholdning, og ber om at departementet bl.a. ser på forhold som kommunale avgifter ut fra forbruk, Husbankens fleksibilitet i bostøttesystemet og handels- og servicenæringens tilbud av varer og tjenester til priser som samsvarer med enpersonshusholdningenes forbruk og behov.»

Dersom det er ønskelig å treffe tiltak for aleneboende og aleneforsørgere, må det være avgjørende å få økt innsikt i hvordan situasjonen faktisk er. SV og jeg er glad for at Regjeringa i den politiske plattformen fra Soria Moria sier at det skal legges fram en sak om aleneboende, og for at statsråden kommer med de positive signalene som hun gjør her i dag.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:27:02]: Det kan være grunn til å minne May Hansen om at hun selv i sin beskri-

velse av sitt partis forslag tok utgangspunkt i både de aleneboendes situasjon og aleneforsørgernes situasjon. Det tror jeg også forklarer hvorfor vi ikke stemte for det forslaget i sin tid. Jeg tror ikke det er hensiktsmessig å ta de to spørsmålene opp i en og samme sak.

Så kan det være grunn til å gå en liten runde tilbake i historien for å se hva vi egentlig snakker om. Da Husbanken ble opprettet i 1946, var det for å gi rimelige lån til boligsøkere. Men det var altså en gruppe som ikke kunne få den type lån, og det var de enslige. I Oslo, min egen by, var det faktisk slik at de enslige ikke engang hadde rett til å søke etter bolig på Oslo Leiegårdskontor.

Disse forholdene førte til en organisering etter hvert, og det er grunn til å nevne Alfhild Brevig i denne sammenheng og også opprettelsen av Ensliges Landsforbund, som har satt fokus på denne gruppen. I Oslo er det nå slik at vi har 266 000 husstander. Av dem er 138 000 enusholdningshusstander. Her ser vi altså at det er over 50 pst. i denne byen som nå bor alene.

Bondevik-regjeringen hadde til hensikt å legge fram en stortingsmelding, og vi hadde slett ikke tenkt å gå av i oktober 2005. Vi hadde tenkt å fullføre dette – til de representanter som synes at det er rart at vi ikke har gjort noe før. Vi hadde altså til hensikt å legge fram en melding, derav også oppdraget til SSB, som har vært pekt på ikke minst av statsråden. Når det er slik at vi ikke er i regjering, har vi til hensikt å følge opp politikken her i Stortinget.

Jeg er også glad for at den nåværende regjering har tenkt å gjøre det samme, selv om vi ikke får et klart svar på i hvilken form. Jeg skulle ønske at det ble en stortingsmelding, fordi det er et offentlig dokument på en helt annen måte enn andre typer saker som ofte framlegges i denne sal, f.eks. som del av et budsjett. Det gir også beslutningstakere i stat og kommuner og på fylkesnivå et helt annet dokument å forholde seg til når man skal fatte vedtak som berører denne gruppen. Dermed er min anbefaling i hvert fall gitt til Regjeringen i så måte.

Så sa statsråden, hvis jeg forstod henne rett, at man nok var opptatt av å se etter mer skreddersydde ordninger. Da har jeg et konkret spørsmål: Betyr dette at man ikke ser for seg et generelt virkemiddel, som f.eks. et skattefradrag vil innebære, noe jeg tror statsråden var for da hun var ute med dette som leder for arbeiderpartikvinnene i sin tid?

Så en utfordring til: Vil Regjeringen kunne tenke seg å komme med noen incitamentter til de kommunene som gjennom sitt avgiftsnivå kan tenke seg å differensiere enpersonshusholdninger fra andre husholdninger, f.eks. ved å gi et tilskudd til å sette opp vannmålere i boligene, slik at man kan få differensiert på den måten?

Jeg har merket meg at både Arbeiderpartiets talere og statsråden har pekt på boligpolitikken som noe av det viktigste, og det er klart at her ligger det store utgifter, ikke minst for dem som skal sette bo alene. Det tror jeg det er helt rett å fokusere på.

Så var statsråden, gledelig nok, opptatt av dialog, og det er jo det vi har også her i dag. Men det er klart at det er mange utenfor denne sal også som er opptatt av situasjonen for de aleneboende. Vi har en interesseorganisasjon, og vi har andre grupperinger ute som sikkert har

mye å bidra med slik at det Regjeringen endelig skal komme med, blir så godt som mulig. Så mitt spørsmål er: På hvilken måte vil statsråden involvere ulike miljøer og organisasjoner som har mye å bidra med, når Regjeringen skal fremme sitt endelige forslag eller en melding for Stortinget, når den tid kommer?

Erling Sande (Sp) [12:32:22]: Interpellanten skal ha ros for at ho tek opp eit viktig tema til debatt i dag, nemleg dei aleinebuande sine levekår. Sjølv om dei aleinebuande langt frå er noka einsarta gruppe, som det har vore peika på tidlegare i dag, har ein del i denne gruppa store utfordringar knytte til å kome inn på bustadmarknaden, knytte til større eller mindre utgifter dei ikkje har nokon å dele med. Som interpellanten og andre peikar på, handlar dette om utgifter som er knytte til bustaden, og som er meir eller mindre uavhengige av kor mange medlemmer husstanden har. Tal frå i fjor haust viser at gruppa einslege har ei klart dårlegare inntektsutvikling enn andre, og at aleinebuande har månadlege meirutgifter på i gjennomsnitt nær 4 000 kr samanlikna med toinntektshushald.

Det er etter Senterpartiet sitt syn viktig i større grad å få kartlagt livssituasjonen til dei aleinebuande, slik at vi kan sikre effektive tiltak for dei i denne gruppa som har særskilde utfordringar. Skattefrådrag for aleinebuande med låg inntekt, større tilrettelegging av bustøtteordninga og reduksjon av utgifter knytte til straum og oppvarming kan vere tiltak som er aktuelle å setje i verk etter at ei slik kartlegging er gjennomført. Først då veit vi kva for tiltak som vil ha best effekt.

Det er viktig for Senterpartiet at Soria Moria-erklæringa slår fast at Regjeringa skal leggje fram ei sak om aleinebuande sine levevilkår. Statsråden har i dag gjort greie for det omfattande arbeidet som Regjeringa er i gang med på dette punktet. Ho har òg understreka det engasjementet regjeringspartia har for å sikre aleinebuande med særskilde utfordringar. Statsråden sitt innlegg viser at Regjeringa fokuserer meir på dette saksområdet enn det den førre regjeringa gjorde, og det er viktig.

Senterpartiet har fleire gonger dei siste åra prøvd å fokusere på dei aleinebuande, både gjennom direkte framlegg i denne sal og gjennom budsjettarbeidet. Det er vel dekning for å seie at støtta frå Kristeleg Folkeparti til desse initiativa har vore nærast fråverande. Like fullt er det gledeleg at Kristeleg Folkeparti viser engasjement no, og det synest å vere eit oppriktig engasjement.

Å leggje til rette for eit offentleg avgiftssystem som i større grad er basert på forbruk, slik som representanten Molvær Grimstad omtalar, er eit viktig innspel. Men i eit slikt bilete må vi òg hugse at nokre hushald kan ha høgt forbruk utan at dei nødvendigvis har svært god råd. Eit nærliggjande eksempel her er barnefamiliane.

Når representanten Olemic Thommessen trekkjer i tvil det faktum at ein betra kommuneøkonomi er med og sikrar dei aleinebuande sin situasjon rundt i kommunane, er det på sin plass å peika på at svært mange kommunar er blitt tvinga til å auke kommunale avgifter gjennom skatt på grunn av den stramme kommuneøkonomien den regjeringa som Høgre var ein del av, førte. Eg har merka meg

at det har vel ikkje akkurat vore noko rush av lokalpolitikarar frå partiet Høgre som har trampa ned dørene for å fortelje at dei ikkje trong dei ekstra midlane som kommunane fekk gjennom Regjeringa sitt budsjettforslag.

Frå Senterpartiet si side ser vi fram til å halde fram med arbeidet for dei aleinebuande sin livssituasjon.

Trine Skei Grande (V) [12:36:07]: Jeg vil begynne med å takke Kristelig Folkeparti for å løfte problemstillingen i form av en interpellasjon. Dette er jo en sal der be- grepet «småbarnsfamilier» har vært magisk, og det er på tide at vi single også blir sett på som en familietype.

Men det er riktig som alle sier, at det er en lite homo- gen familietype. Tall, som vi faktisk har en del av, viser imidlertid at vi henger etter i inntektsutviklingen, at det er stadig færre yngre single som eier egen bolig, og at single er en stadig voksende gruppe, sjøl om det nok varierer mye mer. Statsråden klarte å få fram munterhet i salen ved å påpeke at det varierer, og da kan jeg si at jeg synes kan- skje det varierer litt for lite! Men vi ser at rundt 60 pst. av alle kvinner og 70 pst. av alle menn i Norge har aldri vært gift i en alder av 40. Det betyr ikke at alle de er single, men det betyr at de lever i veldig varierende forhold når det gjelder familietype.

Det vi har sett i det siste, er også at helseutviklingen for gruppen single har vært negativ, og det har endret seg til det verre over tid. En huskeregel før var at single kvinner levde lenger enn gifte kvinner, og at single menn levde kortere enn gifte menn. Noen drog ofte den konklusjonen at det var menn som var helsefarlige. Men vi ser nå at det er en stadig synkende grad av helsekvalitet i den single gruppa.

Det som jeg er skuffet over – jeg prøvde å finne et an- net parlamentarisk uttrykk for det, men jeg fant det ikke – er at singelmeldinga nå på det nærmeste er avlyst. Jeg syns det hadde vært greit om statsråden hadde utsatt mel- dinga, for den regjeringa som nyss har tiltrådt, har stor to- leranse for det, men at den er avlyst, er jeg ganske skuffet over. Jeg syns det er helt utrolig av SV å stå her i salen og påpeke at de har fremmet forslag om en egen singelme- lding, noe som regjeringspartiene da ikke stemte for – det gjør aldri noe regjeringsparti, for regjeringspartier har ikke behov for å vedta i salen hvilke meldinger som skal komme, men vi sa at vi skulle komme med en melding – for så å gå inn i en regjering som avlyser samme mel- ding. Det er en underlig form for parlamentarisme.

Jeg skal likevel prøve å angripe dette positivt og kom- me med forslag til statsråden til hva som kan gjøres. Bolig har vært nevnt av mange. Det er viktig for en by som Oslo fortsatt ikke å ha en eiendomsskatt som gjør at det blir enda dyrere å eie sin egen bolig, og her må det ses på ulike finansieringsmetoder, men det har også mye med den lo- kale reguleringspolitikken å gjøre, hvordan man regulerer boligene. Det er f.eks. sånn at sjøl studentsamskipnadene rundt omkring i landet gjør det billigere å bo par enn det er å bo alene. Det er egne samboerrabatter. Det er helt klart at det som nå har skjedd i Oslo, er at man har fått opp boligbyggingen, og det gjør det lettere, men da må man også ha finansieringsmodeller som gjør det mulig i det

hele tatt å komme inn på boligmarkedet. For meg var det avgjørende at det fantes små ettromsboliger, slik at jeg fikk råd til å kjøpe den første, slik at jeg nå i dag kan ha både eget soverom og et bittelite gjesterom.

De faste avgiftene er en veldig viktig del av dette. Det er veldig god miljøpolitikk, men det er også veldig god singelpolitikk. Ut fra det jeg har hørt i salen i dag, har jeg stor tro på at det forslaget jeg har fremmet i Oslo bystyre om å ha en gjennomgang av alle Oslos avgifter, må få massiv støtte fra alle partiene. Det gjelder både søppel, vann og strøm – alle de faste avgiftene som ligger i bunnen – for alle oss som betaler mye mer i faste avgifter i strøm enn vi betaler i forbruk av strøm. Telefon er en annen del. Så er det jo ille når det offentlige er blant de verste, som f.eks. TV-lisensen, som er grunnleggende urettferdig i forhold til single. Forbrukerpolitikken er viktig, forsikring, reise, mat og alt dette, men til slutt vil jeg nevne at kulturpolitisk er vi single veldig viktige, for vi er viktige kulturbrukere. En by som Oslo hadde vært utrolig kjedelig hvis det bare hadde bodd par her, for de største kulturkonsumentene er de single, og det er stort sett de som holder liv i gatene også. Men når det sosiale nettverket er mindre, påvirker det også det offentlige velferdstilbudet og hvordan det skal gis. Det at man ikke har en ektefelle som kan ta omsorgsansvar, betyr at det offentlige ofte må gå inn og ta det. Det betyr at den familiestrukturen som utvikler seg nå, vil sette velferdsstaten under store utfordringer. Det syns jeg også statsråden bør ta med i vurderingen.

Sverre Myrli (A) [12:41:24]: Når vi diskuterer deltidarbeid, skiller vi ofte mellom frivillig og ufrivillig deltid. Etter å ha hørt debatten så langt er fristelsen stor til å lansere den ideen at vi kanskje også, når vi skal diskutere tiltak for de single, skulle innføre den type skille.

Uansett har i alle fall det politiske vokabularet blitt rikere. Jeg tenker sjølsagt på «singelpolitikk». I en samferdselsdebatt kunne det ordet fått en annen betydning. Noen ville da kunne sagt at det har vært for mye singelpolitikk – på det området. Det tok lang tid før det ble fast dekke på riksvegnettet.

Så over til dagens forståelse av ordet. Barne- og likestillingsministeren redegjorde for utredningen som departementet har satt i gang, og at de ensliges inntektssituasjon der vil bli sentral. Det høres bra ut. Det virker også, etter å ha hørt på debatten her i dag, som det er stor enighet om det i Stortinget.

Det er mulig jeg nå heller litt malurt i begeret, men på ett område går vi faktisk i en annen retning. Det gjelder pensjon. Helt fra regjeringen Nygaardsvold innførte den første alderstrygden i 1936, har det vært lagt til grunn at to personer som bor sammen, ikke har dobbelt så store utgifter som en som bor aleine. Dette prinsippet ble videreført i den allmenne alderstrygden i 1959 og i folketrygden i 1967. To som bor sammen, har i alle år hatt en og en halv grunnpensjon, mens den som bor aleine, har hatt en hel grunnpensjon, fram til 1. mai 2003. Mange stortingsrepresentanter, antakeligvis alle, kjenner godt til den problemstillingen og har fått mange henvendelser om det opp

gjennom åra. For mange opplevdes det som svært urettferdig at gifte og samboende skulle få lavere pensjon hver for seg når begge er pensjonister, i forhold til om de hadde vært enslige pensjonister. Dette ønsket Stortinget å gjøre noe med, og ikke minst presidenten kjenner godt til den debatten. I stedet for 0,75 av folketrygdens grunnbeløp, G, har gifte og samboende pensjonister gradvis fra 2003 til 2005 fått økt sin grunnpensjon til nå 0,85 G. Tar vi utgangspunkt i en G som vel er på ca. 60 000 kr, har altså gifte og samboende pensjonister hver for seg fått ca. 6 000 kr mer i pensjon som enslige ikke har fått, i tillegg til den generelle G-reguleringa.

Jeg ønsker ingen omkamp på denne saken. Jeg mener at det er helt riktig og støtter fullt ut de endringene Stortinget har gjort, og trur også det var enstemmighet i Stortinget da endringene i folketrygdloven på dette området ble gjort. Men jeg nevner det i dagens debatt, fordi det faktisk er et skritt i retning bort fra noe av det som har preget debatten i dag, altså et skille i tankegangen mellom utgifter og inntekter for gifte og samboende på den ene sida og enslige på den andre sida.

Pensjonsmessig er dette et riktig prinsipp. Ikke nok med at vi skifter jobb oftere enn før, vi skifter også partner oftere, og vi endrer livssituasjon oftere.

Det tilligger dette stortinget å få på plass detaljene i det framtidige pensjonssystemet. Jeg er ganske sikker på – og trur ikke jeg røper noen hemmeligheter, verken når det gjelder Regjeringens forslag eller det som kommer til å bli Stortingets vedtak – at det i det systemet ikke vil være noen mekanismer som beregner pensjon avhengig av sivilstand. Hver og en må tjene opp sin egen pensjon og få den utbetalt uavhengig av om en er gift, skilt, enslig, samboende eller lever i partnerskap. Slik bør det og slik må det være i det framtidige pensjonssystemet. Noe annet ville vært underlig.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:46:38]: Det er blitt stadig flere enslige eller aleneboende i Norge. Den siste folketellingen fra Statistisk sentralbyrå viser at 40 pst. av husholdningene her i landet består av aleneboere. I Oslo, og sikkert i mange av de andre største byene, er andelen av eninntektshusholdninger oppe i 50 pst. Cirka en fjerdedel av den voksne befolkningen bor alene og har det til felles at de tyngste og uunngåelige utgiftene, som husleie, lys, varme, forsikring og kommunale avgifter, må tas av én inntekt.

Samtidig er det, som mange har pekt på i dag, slik at ulikhetene innenfor gruppen av aleneboere er store. Det er f.eks. forskjell, både økonomisk og sosialt, på en aleneboende kvinnelig akademiker i 40-årene og en enslig ung mann på 27 uten fast arbeid eller særlig utdanning, og vi finner begge godt representert i gruppen som lever i eninntektshusholdninger. Det er derfor viktig og riktig at man nå lager en utredning for å kartlegge på bred basis levevilkårene for de ulike gruppene av aleneboere, og også foreskriver politiske tiltak ut fra den kunnskapen man her får. Men vi kan allerede nå si at en svekking av viktige fellesskapsløsninger på ulike områder ikke minst rammer mange eninntektshusholdninger hardt.

Da den forrige regjeringen kuttet i dagpengene til arbeidsledige eller innførte lenger opptjeningstid for sykepengen under sykdom, ble det kanskje ekstra tungt for de mange som skal leve på én inntekt, å håndtere en slik situasjon. Ikke minst når det kuttes i støtte til utleieboliger og rammene til Husbanken er utilstrekkelige, har vi ikke lenger de virkemidlene vi trenger for å føre en sosial boligpolitikk.

Jeg bor i Tromsø, som er en trivelig og flott by å bo i, ikke minst for oss som er enestående. Det er derfor en by der mange vil bo, og dit mange reiser for å utdanne seg. Det merkes ikke minst i form av et stort press på boligmarkedet, og derav høy terskel for å komme inn på det samme markedet. Ser man på statistikken for Tromsø i 2005, vil man se et merforbruk på ca. 1,5 mill. kr når det gjelder utbetalinger fra sosialtjenesten i forhold til budsjett. En vesentlig årsak til det er at det å bo i Tromsø er svært dyrt, faktisk på hovedstadsnivå. Både det å kjøpe og å leie bolig blir nærmest noe uoverkommelig for mange, ikke minst for aleneboerne. Når et så nødvendig gode som et sted å bo så å si blir fullstendig overlatt til det frie markedet, får byer som Tromsø et problem. Det er derfor viktig å få en evaluering av Husbankens virkemidler og av bistøttens innretning.

I tillegg til dette tror jeg også man gjør klokt i å anvende et psykologisk perspektiv i denne saken dersom man fullt og helt skal få oversikt over aleneboernes situasjon. For til tross for at verden har gjennomgått drastiske endringer de siste årene, sosialt og demografisk, ligger det mye tung retorikk og svever over vannene, en retorikk som ikke minst Kristelig Folkeparti har stått for, der man insisterer på at kjernefamilien er den ypperste form for samliv. Da er det kanskje ikke så underlig at ordninger, tiltak og tilbud, både av privat og offentlig karakter, er innrettet deretter. Det er med andre ord kanskje en grunn til at kartet stemmer så dårlig overens med terrenget. Derfor er jeg svært glad for at likestillingsministeren er så gjennomført i sin påpeking av at denne regjeringen har som rettesnor at de rammene folk velger for sine liv, skal respekteres og ikke rangeres. Det er det beste utgangspunktet for å ta et helhetlig grep som skal legge til rette for det gode liv for mennesker, uansett sivilstand og levemåte.

Da gjelder det nok en gang å se at alt henger sammen med alt, og at politikken må ta høyde for at folk trenger både noe å leve av og noe å leve for. Ikke minst blir det viktig å se aleneboernes økonomiske situasjon i sammenheng med sosiale forhold, hvor f.eks. tilrettelegging av de offentlige rom, med møteplasser, fritids- og kulturtilbud, kanskje er like viktig som økonomiske parametre.

Det er prisverdig at representanten Molvær Grimstad har tatt opp aleneboernes situasjon i dagens interpellasjon, og jeg har stor tro på at denne regjeringen klarer å ta det helhetlige grepet som er nødvendig for å bedre situasjonen for enslige, og særlig for dem som trenger det mest.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [12:51:53]: Tusen takk til alle som har deltatt i debatten. Jeg synes det har vært en interessant debatt, hvor en på tvers av alle par-

ti har vist et engasjement i forhold til de aleneboendes situasjon.

Jeg kan ikke la være å komme med en kommentar til Tove Karoline Knutsen, siden hun på tampen her var innom at en forbinder Kristelig Folkeparti med kjernefamilien. Kristelig Folkeparti er opptatt av familiepolitikken og har i mange år vært tydelig og profilert i kampen for småbarnsforeldre, i kampen for barnehageplasser, i kampen for kontantstøtte, i kampen for samlivstilskudd, men Kristelig Folkeparti har også vært opptatt av at vi må ha en politikk for alle typer grupper, at familien er mangfoldig, at folk velger å leve på ulike måter, og at også de aleneboende er en viktig gruppe oppi dette. Derfor har vi, når vi har vært i regjering – selv om det kanskje ikke har vært like synlig som andre ting – også vært opptatt av de aleneboendes situasjon. En del tiltak ble satt i gang, men samtidig så vi at en måtte gjøre mer for de aleneboende. En så at det var en voksende gruppe. Derfor fikk SSB i oppdrag å utrede de ensliges levevilkår, og derfor satte vi i gang et arbeid med en stortingsmelding, som en hadde til hensikt å legge fram i år.

Når jeg har reist denne interpellasjonen for at vi kunne få drøfte disse problemstillingene, er jeg glad for at det er en bred enighet. Det som overrasker meg litt – jeg trodde det hadde kommet et annet svar fra statsråden – er i forhold til dette med stortingsmelding. Arbeiderpartiet, ved sekretær for programkomiteen, Snorre Wikstrøm, sendte for en tid tilbake et brev til Ensliges Landsforbund hvor de sier følgende:

«Vi slår også fast i programmet at vi vil utrede ensliges levekår, og vi kan klart svare JA på deres konkrete spørsmål om vi støtter framleggelse av en stortingsmelding om enslige i 2006. Det ønsker også Arbeiderpartiet å gjøre.»

Derfor trodde jeg egentlig at en hadde konkludert med at det ville bli en stortingsmelding. Jeg håper at Regjeringen i hvert fall ikke kommer med noen få sider i en budsjettproposisjon, hvor det lett vil drukne i andre ting. For når det gjelder alle disse utfordringene vi snakker om, å samordne kanskje en del av avgiftene og informasjonen, vil nettopp det at det blir en egen, bred sak, kunne virke informativt ut til kommunene, for noe av dette ligger innenfor det kommunale selvstyret, hvor vi kan være med og legge en del av premissene. Derfor trodde jeg at konklusjonen ville være at det ble bred enighet om det i dag, men jeg håper fortsatt at Regjeringen vil fokusere sterkt på dette, og så får vi se hva konklusjonen blir fra Kristelig Folkepartis side. Så håper vi at det blir en stortingsmelding.

Takk for debatten.

Statsråd Karita Bekkemellem [12:55:31]: Jeg har lyst til å kommentere noen av de innleggene som har vært holdt, og jeg har lyst til å referere til det både representanten Knudsen fra Fremskrittspartiet og representanten Knutsen fra Arbeiderpartiet var inne på der de viste til at dette også handler om livskvalitet og om sosiale aspekter som vi er nødt til å ta høyde for når vi diskuterer disse viktige spørsmålene.

Representantene Knudsen og Olemic Thommessen var også inne på situasjonen for mange som har opplevd et samlivsbrudd og den tunge byrden det er, spesielt for mange menn, når en skal etablere seg på nytt med enusholdning. Jeg har lyst til å si at vi nå, som representantene vet, foretar en evaluering av bidragsreglene, og i den forbindelse vil vi også ta høyde for de aspektene vi har hørt i debatten her i dag.

Representanten Olemic Thommessen var veldig opp-tatt av den betydningen eiendomsskatten hadde. Da kan jeg ikke helt dy meg for å komme med et lite spark tilbake til Bondevik-regjeringen. Vi så jo at Bondevik-regjeringen kuttet i dagpenger, de kuttet i småbarnstillegget, og de kuttet i støtten til utleieboliger. Dette var jo viktige tiltak som nettopp kunne hjelpe grupper av enslige til å få en bedre livskvalitet. Jeg tror at tiden nå er kommet til å foreta en god gjennomgang av situasjonen. Da vil vi også fra Stortingets side kunne gi svar på hva de beste tiltakene vil være.

Så har jeg lyst til å si at jeg synes ikke det er noen grunn til å kritisere verken SV eller Senterpartiet i denne saken. Det er to partier som jeg mener virkelig har stått på for denne gruppen gjennom mange år, og det er faktisk Senterpartiet og SV.

Jeg legger merke til at det som på et vis blir politikken eller retorikken her i dag, er om vi får en melding eller ikke. Jeg har lyst til å si at Regjeringen nå har sittet i ca. 100 dager. Kristelig Folkeparti satt i regjeringskontorene 2 300 dager. Jeg har ikke hatt mulighet til å ta en beslutning i kollegiet om det skal bli en egen melding, eller om Stortinget skal få presentert singelpolitikken på annen måte. Men det viktige er at de tre partiene som nå sitter med ansvaret og makten, vil gå gjennom situasjonen og gi Stortinget muligheten til å ha en ordentlig debatt om denne viktige saken.

Jeg kunne ha sagt mye om Sverre Myrli's innlegg, og jeg kunne sagt mye mer om mange andres innlegg. Jeg har bare lyst til å si at dette viser at det er en utrolig mangfoldig debatt, med mange ulike sider, og vi skal få muligheten til å komme tilbake til både pensjon, Sverre Myrli, og vi skal få muligheten til å diskutere mer sosiale aspekter. Og, Trine Skei Grande, det er mange ting i ditt innlegg som vi virkelig kunne hatt en stor debatt om i dag, men tiden strekker ikke til, så vi får avslutte med det.

Presidenten: Presidenten har forståelse for at statsråden blir ivrig, men talen skal fortsatt rettes til presidenten og ikke til verken partikolleger eller andre kollegaer i Stortinget.

Da er interpellasjonsdebatten avsluttet.
Stortinget kan da gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2005 av 29. april 2005 om innlem-

melse i EØS-avtalen av direktiv 2004/25/EF om overtakelsestilbud.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sakene nr. 2 og 3 foreligger det ikke noe voteringstema.

Sak nr. 4

Referat

1. (113) Forslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Bent Høie og Ivar Kristiansen om evaluering av nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, og opphevelse av båndlegging av tidligere midlertidige sikringssoner for oppdrett av laksefisk (Dokument nr. 8:16 (2005-2006))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (114) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 120/2005 av 30. september 2005 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2004/109/EF av 15. desember 2004 om krav til åpenhet med hensyn til opplysninger om utstedere av verdipapirer (St.prp. nr. 37 (2005-2006))
Enst.: Sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
3. (115) Forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein og Christian Tybring-Gjedde vedrørende revidering av de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland (Dokument nr. 8:17 (2005-2006))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
4. (116) Endringer i statsbudsjettet for 2006 under Helse- og omsorgsdepartementet (pneumokokkvaksine for barn mv.) (St.prp. nr. 39 (2005-2006))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
5. (117) Forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud om å fjerne kravet til tvungent medlemskap i studentsamskipnaden for rett til å avlegge eksamen ved universiteter og høyskoler (Dokument nr. 8:15 (2005-2006))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
6. (118) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av gjeldsordningsloven – oppfølging av Dokument nr. 3:13 (1996-97) (Dokument nr. 3:5 (2005-2006))
7. (119) Riksrevisjonens undersøkelse av medisinsk-teknisk utstyr i sykehus (Dokument nr. 3:6 (2005-2006))
8. (120) Statsrådsprotokollene for tidsrommet 1. januar 2005 til 30. juni 2005
Enst.: Nr. 6–8 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

9. (121) Utbygging og finansiering av riksveg 519 Fastlandssamband til Finnøy (Finnfast) i Rogaland, med tilknytning til Talgje (fylkesveg 606) (St.prp. nr. 38 (2005-2006))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.05.
